

GULDBORGSUND

MILJØGODKENDELSE

TIL § 12 MILJØGODKENDELSE AF HUSDYRBRUGET OG UDBRINGNINGSAREALERNE PÅ
FLINTSKOVGÅRD, HØNSELÆGGET 2, 4891 TOREBY L.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	Resume, vurdering og afgørelse	3
1.1	Baggrund	3
1.2	Datablad	4
1.3	Resume/konklusion	5
1.4	Afgørelse.....	5
2	VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE	7
2.1	Generelle forhold.....	7
2.2	Lokalisering og planmæssige forhold.....	7
2.3	Dyrehold, staldanlæg og drift.....	7
2.4	Forurening og gener fra husdyrbruget.....	9
2.5	Gødningsproduktion og -håndtering	10
2.6	Påvirkning fra arealer.....	11
2.7	Bedst tilgængelig teknik (BAT) og begrænsende foranstaltninger	12
2.8	Alternative løsninger og 0-alternativ	12
2.9	Egenkontrol og dokumentation.....	12
2.10	Husdyrbrugets ophør	13
2.11	Generelle bemærkninger	13
3	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE, BEGRUNDELSE OG VURDERING	15
3.1	Generelle forhold.....	15
3.2	Lokalisering og planmæssige forhold.....	15
3.3	Dyrehold, staldanlæg og drift.....	20
3.4	Forurening og gener fra husdyrbruget.....	29
3.5	Gødningsproduktion og -håndtering	35
3.6	Påvirkning fra arealer.....	39
3.7	Bedst tilgængelig teknik (BAT) og begrænsende foranstaltninger	45
3.8	Alternative løsninger og 0-alternativ	52
3.9	Egenkontrol og dokumentation.....	52
3.10	Husdyrbrugets ophør	53
4	HØRINGER.....	54
5	SAMLET VURDERING OG KONKLUSION.....	55
6	BILAG	56

1 RESUME, VURDERING OG AFGØRELSE

1.1 BAGGRUND

Guldborgsund Kommune har d. 3. oktober 2008 modtaget ansøgning fra Brian Høj Johansen om udvidelse af dyreholdet på Hønselægget 2, 4891 Toreby L. med CVR-nr. 26067812 samt bedriftens samlede udbringningsarealer. Ansøgningen er indkommet via det elektroniske ansøgningssystem og har skema nr. 8574. Det er version 8 af ansøgningsskemaet, der ligger til grund for miljøgodkendelsen, med sidste genberegningsdato d. 17. marts 2010. I det digitale ansøgningssystem www.husdyrgodkendelse.dk fremgår det at der er tale om version 7 af ansøgningen, men dette er en fejl.

Der er ansøgt om følgende ændringer på landbrugsbedriften:

- Udvidelse af svinebesætningen fra 550 årssøer, 15.400 smågrise (7,2-30 kg) og 1.190 slagtesvin (30-102 kg) til 1.000 årssøer, 32.000 smågrise (7,2-30 kg) og 1.400 slagtesvin (30-110 kg) og 300 polte (30-110 kg) årligt, svarende til en udvidelse fra 229,5 DE til 430,7 DE.
- I forbindelse med udvidelsen skal der bygges en tilbygning til den eksisterende sostald samt en ny smågrisestald med foderlade. Desuden ombygges eksisterende smågrisesektioner til farestier, og der opføres en ny gyllebeholder.
- Yderligere skal der etableres fast overdækning på såvel den eksisterende og den nye gyllebeholder, samt jordvold mellem beholderne og vandløb mod vest.

Der er søgt om udbringning af husdyrgødning svarende til 219,2 DE på egne og forpagtede arealer drevet under CVR-nummer 26067812, som alle er beliggende i Guldborgsund kommune.

Yderligere er der indgået aftale med Krenkerup Gods, Krenkerupvej 33, 4990 Saksøbing, der skal modtage husdyrgødning svarende til 211,5 DE i svinegylle.

Da der er tale om næringsstoffølsomme arealer vil Krenkerup Gods få tildelt en § 16-godkendelse til arealerne.

Alle ejede og forpagtede arealer ligger i Guldborgsund kommune.

1.2 DATABLAD

Titel:	§ 12 miljøgodkendelse af svineproduktion, Hønselægget 2, 4891 Toreby L.
Godkendelsen omfatter:	Svineproduktion på 430,7 DE bestående af 1.000 årssøer, 32.000 smågrise (7,2-30 kg) og 1.400 slagtesvin (30-110 kg) og 300 polte (30-110 kg) årligt, samt udbringningsareal på 162,47 ha.
Dato ikrafttrædelse:	7. juli 2010.
Bedriftens navn og adresse:	I/S Flintskovgård v. Brian Johansen, Hønselægget 2, 4891 Toreby L.
CVR-nr. og P-nr.:	CVR-nr. 26067812, P-nr. 1002428948
CHR-nr.:	105450
Ejendomsnummer:	3760007169
Matr.nr. og ejerlav:	24a Flintinge By, Toreby
Bedriftens ejer og ansøger:	I/S Flintskovgård, v. Brian Høj Johansen, Hønselægget 2, 4891 Toreby L.
Konsulent:	Patriotisk Selskab, Konsulent, Henrik Jørgensen, Ørbækvej 276, 5220 Odense SØ, Tlf. 63 15 54 24, e-mail: hjo@patriotisk.dk
Ekstern konsulent:	Aglaja, v. Eigil Pløger, Lundevej 48, Vråby, 4652 Hårlev, tlf.: 5628 5377 / 4142 5379, E-mail: aglaja@post.tele.dk
Tilsynsmyndighed:	Guldborgsund Kommune, Infrastruktur og Velfærd, Natur, Miljø & Plan, Parkvej 37, 4800 Nykøbing F.

Annonceret: 20. januar 2010

Forhøring af udkast sendt til ejer og konsulent: 27. april 2010 til 12. maj 2010

Udkast til afgørelse sendt i høring hos ansøger d. 27. april 2010

Nabo/partshøring i perioden d. 20. maj 2010 – 2. juli 2010

Godkendelsesdato d. 7. juli 2010

Afgørelsesdato annonceret d. 14. juli 2010

Klagefrist udløber d. 11. august 2010

Søgsmålsfristen udløber d. 7. januar 2011.

Retsvirkning udløber d. 7. juli 2018

Revurdering påbegyndes i år 2018

1.3 RESUME/KONKLUSION

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk beskrivelse af produktionen samt kommunens vurderinger og bemærkninger til dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet, landskabet og naboer.

I henhold til de gennemførte beregninger i det elektroniske ansøgningssystem, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden at beskyttelsesniveauerne udstukket i lovgivningen overskrides. Efter Guldborgsund kommunes vurdering vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet og anlægget ikke give anledning til væsentlige ændrede forhold for naboerne. I denne vurdering indgår faktorer som lugt, transport, støj, fluer og det samlede visuelle indtryk af ejendommen.

Ved overholdelse af de vilkår, som miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund kommunes vurdering, at de naturområder, med tilhørende plante- og dyrearter, der ligger indenfor en radius af 1000 m fra det påtænkte staldanlæg, ikke vil blive væsentligt påvirket, som følge af udvidelsen af dyreholdet og anlægget.

Endelig er det Guldborgsund kommunes vurdering, at der er indført BAT i relation til indretning og drift af bedriften i det omfang, at BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Kommunen vurderer således, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til forebyggelse og begrænsning af forurening fra husdyrbrugets anlæg og arealer.

Vand- og Natura2000 planer.

Miljøministeriet har præsenteret forslag til vand- og natura2000planer i januar 2010. Det forventes at planerne fremlægges i offentlig høring i løbet af sommeren 2010.

Det fremgår, af forudsætningerne for planerne, at kommunerne ikke på nuværende tidspunkt skal skærpe kravene i husdyrgodkendelser udover de fastlagte beskyttelsesniveauer vedr. næringsstoffer for at opfylde kravene i de kommende vand- og natura2000 planer.

Der skal som hidtil gennemføres en konkret vurdering af de enkelte ansøgninger i forhold til om de vil kunne påvirke et vandområde eller natura2000 område væsentligt.

Samlet er det Guldborgsund kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte ændring af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet eller omkringboende. Dette er naturligvis vurderet på baggrund af, at de givne forudsætninger og vilkår overholdes.

1.4 AFGØRELSE

Guldborgsund Kommune giver hermed godkendelse til en husdyrproduktion på 430,7 DE på landbrugsejendommen Hønselægget 2, 4891 Toreby, samt udbringning af husdyrgødning på de 162,47 ha landbrugsjord hørende til bedriften med CVR-nummer 26067812.

Produktionen på 430,7 DE omfatter 1.000 årssøer, 32.000 smågrise (7,2-30 kg) og 1.400 slagtesvin (30-110 kg) og 300 polte (30-110 kg) årligt.

Dyreholdet på bedriften er efter udvidelsen på over 75 DE og over IPPC-grænsen.

Miljøgodkendelsen bliver derfor meddelt i henhold til § 12, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov nr. 1572 af 20.12.2006 (også kaldet husdyrloven).

Samtidig med denne miljøgodkendelse er ansøgt om § 16-godkendelse til arealerne knyttet til Krenkerupvej 33, 4990 Saksøbing, CVR-nr. 46615719 til modtagelse af husdyrgødning fra dyreholdet på Hønselægget 2, 491 Toreby samt andre.

Guldborgsund kommune har vurderet, at der kan meddeles miljøgodkendelse til det ansøgte. Miljøgodkendelsen er baseret på oplysninger i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og supplerende oplysninger givet i sagsforløbet. På baggrund af dette er der givet en række

SIDE 6/56

vilkår i miljøgodkendelse. Hvis ikke forudsætningerne for godkendelsen er opfyldt, eller de givne vilkår ikke efterleves, kan dette medføre, at hele eller dele af godkendelsen bortfalder. Hvor intet andet er nævnt træder vilkårene i kraft ved godkendelsens ibrugtagning.

Foruden denne miljøgodkendelse skal der være søgt og meddelt byggetilladelse inden etablering af tilbygning til sostald, ny smågrisestald, ny vaskeplads samt ny gyllebeholder og overdækning af begge gyllebeholdere må påbegyndes. Det er således ansøgers ansvar at indhente relevante dispensationer og tilladelser efter anden lovgivning.

2 VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE

2.1 GENERELLE FORHOLD

1. Bedriften skal placeres, indrettes og drives som oplyst i ansøgningsmaterialet og de stillede vilkår.
2. Alle, der arbejder på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
3. Guldborgsund Kommune skal orienteres, når de første søer/smågrise indsættes i den nye tilbygning og den nye stald, samt når staldene er fuld udnyttet, jf. det tilladte dyrehold. Med udnyttet menes, at den godkendte etablering, udvidelse eller ændring er gennemført og i drift. Dette betyder at der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Da der er søgt om opstart af en sobesætning opfattes fuldt udnyttet som værende når der er indsat polte/gylte/søer svarende til niveauet for opstart af en besætning med 1000 årssøer. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter at dyrene rent fysisk er indsat i staldene.
4. Guldborgsund Kommune skal orienteres, når den nye gyllebeholder er opført, samt når den tages i brug. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter, at den er opført/taget i brug.
5. Guldborgsund kommune skal orienteres ved ønske om ændring i anlæg, arealer eller ejerforhold.

2.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

Placering i landskab

6. Materiale- og farvevalg til den nye stald og forlængelse af den eksisterende stald skal sikre, at denne passer ind i den eksisterende bygningsmasse.
7. Der skal etableres afskærmede beplantning mod naboer og veje som illustreret i ansøgning, og i stil med eksisterende beplantning.
8. Overskudsjord fra udgravning til nybyggeri kan anvendes til etablering af jordvold ved gyllebeholdere. Overskydende jord skal spredes jævnt ud i terrænet omkring byggeriet, hvorved terrænet vil blive hævet en smule, ellers skal jorden helt bortskaffes fra området. Deponi andetsteds skal ske i samråd med Guldborgsund Kommune.
9. Der skal etableres en jordvold mellem gyllebeholderne og vandløb mod vest. Jordvolden skal være ca. 1,5 meter høj og 20 meter lang og bestå af rene materialer.
10. Beplantningen jf. den godkendte plan skal etableres snarest muligt efter opførelsen og senest det først kommende efterår. Der skal fremsendes dokumentation herfor til kommunen.
11. Beplantningen skal vedligeholdes således at det ikke gror til i ukrudsarter og lign. Det skal sikres at beplantningen giver en vedvarende effektiv afskærmning.

2.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

Produktionens omfang

12. Med denne miljøgodkendelse gives der tilladelse til et dyrehold på i alt 430,7 DE, svarende til en årsproduktion på 1.000 årssøer, 32.000 smågrise (7,2-30 kg) og 1.400 slagtesvin (30-110 kg) og 300 polte (30-110 kg)
13. Ved evt. fremtidig ændring af omregningsfaktorerne fra dyr til DE er det antallet af producerede enheder i de enkelte dyregrupper, og indenfor de givne vægtintervaller, der er afgørende for den tilladte produktion.

Staldindretning og drift

14. Produktionen skal ske jævnt over året, med staldindretning, sammensætning og fordeling mellem de enkelte staldafsnit som angivet i nedenstående tabel. Det fysiske antal dyr i de enkelte staldafsnit må ikke overstige det angivne antal stipladser, og tilsvarende for gennemsnitsvægten.

Dyrehold og staldtype	Staldaf-snit	Vægt-/aldersgrænser	Genne- msnits- vægt	Antal årsdyr	Stiplad- ser	DE
Løbe og drægt.stald Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	Sostald			479	364	77,81
Farestald Kassestier, delvist spaltegulv	Sostald			1000	250	70,11
Slagtesvin Delvist spaltegulv, 25-49% fast	Sostald	30-110 kg	70 kg	300	120	8,90
Løbe- og drægt.stald Indv. Opstaldet, fuldspaltegulv	Sostald			71	54	11,53
Smågrise Toklimastald, delvist spaltegulv	Ny smågrise- stald	7,2-30 kg	18,6 kg	32.000	4800	147,69
Løbe- og drægt.stald Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	Forlængelse af sostald			450	333	73,10
Slagtesvin Delvist spaltegulv, 25-49% fast	Slagtesvine- sektion	30-110 kg	70 kg	1400	350	41,6
I alt						430,7

Overbrugning og rengøring

15. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier incl. gulv holdes tørre og rene, samt at stalde, ventilation- og fodringsanlæg holdes rene.

Fodring

16. Foderblandingen til samtlige dyretyper skal være tilsat fytase, og der skal gennemføres fasefodring i samtlige dyregrupper.
17. Der skal ved fodring af smågrisene tilsættes minimum 8,40 g benzoesyre pr. FE, og der skal foreligge dokumentation for at dette gennemføres. Dokumentationen skal ske ved egenkontrol, og være kvitteringer for indkøbt benzoesyre. Disse skal opbevares i 5 år og fremvises ved tilsyn.
18. For smågrisene er der beregnet en type 2-korrektionsfaktor på baggrund af ligning 2005/06. Korrektionsfaktoren vedrørende ammoniak må højst være **0,9806** beregnet efter følgende formel: $((FE_{sv} \text{ pr. prod gris} \times g \text{ råprotein}/FE_{sv})/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,026 \text{ kg N pr. kg tilvækst}) / 0,628$.
19. Type 2 korrektionen skal dokumenteres i gødningsregnskabet, som angivet i plantedirektoratets vejledning: Den dokumentation, der skal foreligge ved brug af type 2 korrektion kan f.eks. være effektivitets-/produktionskontrol, foderkontrol, ajourførte foderplaner eller lign. Dokumentationen skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar det efterfølgende år.
20. Det skal til stadighed tilstræbes, at udendørsarealer samt opbevaringsanlæg til foder og husdyrgødning er ryddelige og renholdte. Eventuelle rester af foder eller gødning skal tilføres gyllebeholdere.

Energi- og vandforbrug

21. Staldventilatorer og andre mekaniske anlæg (mølleri, foderanlæg) skal drives, vedligeholdes og renholdes i henhold til producentens anvisninger, således at unødigt støj og el-forbrug undgås. Service skal noteres i logbog.
22. Drikkevandssystemerne skal drives og vedligeholdes således, at unødigt spild undgås.

23. Ved afvigelser i de årlige opgørelser for energi- og vandforbruget skal der gøres tiltag til at identificere årsagen dertil, og der skal gøres tiltag for at reducere forbruget. Afviger forbruget væsentligt fra forudsætningerne i godkendelsen skal det anmeldes til kommunen.

Spildevand

24. Al vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lign. skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder.

Vask af maskiner

25. Al vask af traktorer, maskiner, redskaber og dyretransportvogn skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til gyllebeholder.

Affald (opbevaring og bortskaffelse)

26. Kasseret foder og oprensede foderrester skal opbevares på fast bund og overdækkes med plast, eller tilføres gyllebeholderen.
27. Dokumentation for korrekt bortskaffelse af affald efter kommunens regulativer skal opbevares i 5 år og forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune efter anmodning.

Råvarer og hjælpestoffer

28. Smøreolier og lignende olieprodukter skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
29. Såfremt der på bedriftens arealer anvendes flydende handelsgødning skal det opbevares i tanke på fast plads med afløb til gyllebeholder.

2.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

Ammoniak og natur

30. Inden projektudvidelse påbegyndes, skal der ryddes træer og buske omkring vandhullet med lokalitetsnummer 2, dette skal ske i dialog med Natur & Miljø. Dernæst skal der årligt i perioden 15. august – 15. september slås brinker omkring vandhullet og al det afslåede materiale skal fjernes. Hvert 7. År, dvs. første gang i 2017 skal der foretages en oprensning af vandhullet (bemærk første oprensning kræver dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3, og det skal ske i tæt samarbejde med Natur & Miljø i guldborgsund Kommune).

Lugt

31. Det skal til stadighed tilstræbes, at udendørsarealer samt opbevaringsanlæg til foder og husdyrgødning er ryddelige og renholdte.
32. Gyllebeholderen skal være forsynet med fast overdækning. Efter endt omrøring og udbringning skal overdækningen lukkes umiddelbart efter. Overdækningen skal vedligeholdes og skader herpå skal udbedres hurtigst muligt.
33. Omrøring af gylle i gyllebeholderne i forbindelse med gødningsudbringning må tidligst påbegyndes umiddelbart før udkørsel.
34. Omrøring af gylle skal koncentreres over så kort tid som muligt, dvs. nogle få uger om året, således at lugtgenerne er så kortvarige som muligt.
35. Såfremt der opstår lugtgener i forbindelse med omrøringen og udbringningen af gyllen og tilsynsmyndigheden vurderer, at lugtgenerne er væsentlige for omkringboende, kan tilsynsmyndigheden stille krav om, at der ikke må omrøres og udbringes på lørdage samt søn- og helligdage.
36. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, kan kommunen kræve, at der foretages undersøgelse af mulige tiltag for at begrænse lugtgenerne. Evt. udgifter til undersøgelsen påhviler ejer.

Fluer og skadedyr

37. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse. Bekæmpelsen skal som minimum være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.

38. Der skal på ejendommen foretages en effektiv rottebekæmpelse, samt en effektiv ren- og vedligeholdelse, der sikre bedst muligt mod opformering af rotter. Bekæmpelsen skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper, f.eks. via den kommunale ordning.

Transport

39. Transport af dyr, foder og gylle til og fra ejendommen skal som hovedregel ske på hverdage mellem 7.00 og 18.00. En undtagelse herfra kan dog være afhentning af dyr til slagteriet, som kan forekomme i de tidlige morgentimer ca. 1 gang om ugen.

Støj fra anlæg og maskiner

40. Virksomhedens bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) må i intet punkt i skel til nabobeboelser overstige nedenfor anførte værdier:

DAG		
Mandag – fredag	Kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A) (8 timer)
Lørdag	Kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A) (7 timer)
Lørdag	Kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A) (4 timer)
Søn- og helligdage	Kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A) (8 time)
AFTEN		
Alle dage	Kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A) (1 time)
NAT		
Alle dage	Kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)* (½ time)

*Støjniveauets maksimalværdi – målt ved tidsvægtning Fast – må om natten ikke overstige 55 dB(A). Tallene i parentes angiver midlingstiden i den pågældende periode.

41. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår støvgener, der vurderes at være væsentlig større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Ved vurdering af støvgeners væsentlighed tages der udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.
42. Såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller -beregninger af støjen fra svinebedriften for at dokumentere, at støjgrænserne i vilkår 43 er overholdt. Såfremt vilkår 43 konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget en støjmåling og eller støjberegning pr. år.
43. Støjmålinger og eller støjberegninger skal udføres af et DANAK akkrediteret firma eller et firma godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømålinger ekstern Støj". Driftsbetingelser og målepunkter skal aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmålinger skal udføres i henhold til Miljøministeriets til enhver tid gældende vejledning om støj, pt. afsnit 7 og 9 i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om ekstern støj fra virksomheder. Målerapporten skal bl.a. udfærdiges ifølge vejledningens afsnit 9.10. Beregninger skal udføres i henhold til vejledningen nr. 5/1993 om beregning af ekstern støj fra virksomheder.

Støv

44. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget skel.

Lys

45. Ved indretning og drift af husdyrbruget skal det sikres, at naboerne ikke bliver generet af lys fra vinduer, porte, køretøjer o.l.

2.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDBETINGELSE

Gødningstyper og mængder

46. Gødningen skal håndteres som gylle fra samtlige staldanlæg samt dybstrøelse fra løbe- og drægtighedsstald til søerne.
47. Stier med dybstrøelse skal tilføres tilstrækkelig halm, således at dybstrøelsesmåtten altid er tør.

Flydende husdyrgødning

48. Sugebrønd i forbindelse med "karantæne/poltestald" skal være forsynet med overdækning i form af dæksel.
49. Overdækning af gyllebeholdere skal etableres senest ved ibrugtagning af gyllebeholdere.
50. Der skal benyttes gyllevogn med egen monteret pumpe med returløb eller alternativt skal der være etableret læsseplads med afløb til pumpebassin. Før pumpning fra gyllebeholdere skal pumpebassinet tømmes for eventuelt regnvand. På dage med udpumpning fra gyllebeholder skal læssepladsen og pumpebassin renses og tømmes for eventuelt spild ved arbejdsdagens ophør. Alt vaskevand eller spild skal pumpes op i gyllebeholder eller gyllevogn. Pladsen skal mindst have tæthed og faldforhold svarende til kravene til møddingspladser i overensstemmelse med Landbrugets Byggeblad for møddingspladser, nr. 103.06-06. Afløbet/pumpebrønden skal være dimensioneret således at også et større spild kan opsamles. Pladsen skal etableres senest samtidig med nybyggeri af stalde og gyllebeholder.
51. Ved en hver overpumpning mellem gyllebeholdere eller mellem gyllebeholder og -vogn skal der være opsyn med overpumpningen.
52. Hvis en gyllebeholder tages ud af drift, skal den rengøres. Såfremt gyllebeholderen afmeldes beholderkontrol, skal den gøres uanvendelig inden førstkommande 1. januar. Dette skal anmeldes til kommunen.

Fast gødning

53. Alt dybstrøelse skal køres direkte til udbringning, hvilket betyder at der ikke vil være oplagring i markstak.

Anden organisk gødning

54. Der må på bedriften modtages halmstakke svarende til 100 kg fosfor (P) pr. år.
55. Der må ikke anvendes andre former for organisk gødning på arealerne end de i godkendelsen angivne.

2.6 PÅVIRKNING FRA AREALER

Udbringningsarealer, harmoni og aftaler

56. På bedriftens egne og forpagtede arealer, som indgår i denne godkendelse, må der udbringes husdyrgødning produceret indenfor bedriften svarende til 219,2 DE pr. planår (1/8 til 31/7) fordelt på ca. 24.300 kg N og 5.790 kg P. Der må således ikke udbringes mere end 1,35 DE/ha i gennemsnit.
57. Der må afsættes husdyrgødning til følgende ejendomme:
  - Krenkerupvej 33, 4990 Saksøbing må modtage svinegylle svarende til 211,5 DE og må udbringes på arealer jf. bilag 2A-D, svarende til ca. 23.150 kg N og 5.335 kg P. Gyldig kontrakt om afsætning af husdyrgødningen inkl. kortbilag over udbringningsarealer skal til enhver tid kunne fremvises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune. Dokumentation skal opbevares i 5 år.
58. Ved tilsyn skal der foreligge dokumentation for, at ovenstående vilkår er overholdt f.eks. i form af kopi af de til Plantedirektoratet indsendte gødningsregnskaber.

Sædskifter, efterafgrøder og projekttilpasninger

59. Udover plantedirektoratets krav (lovgivningens krav) om efterafgrøder, skal der hvert år være minimum 5 % ekstra efterafgrøder, med udgangspunkt i efterafgrødegrundarealet. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som for de lovpligtige efterafgrøder, hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. Hverken de lovpligtige eller de ekstra efterafgrøder må erstattes af "vintergrønne marker".

2.7 BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

Mindst ressourceforbrugende og forurenende teknik

60. Ved indkøb af ny teknologi, maskiner, inventar m.m. eller ændringer i produktionen skal der lægges vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT), herunder mindre forurenende råvarer, processer og anlæg, og de bedst mulige forureningsbegrænsende foranstaltninger. Ved denne vurdering skal der lægges vægt på en forebyggende indsats gennem anvendelse af velafprøvet og godkendt renere teknologi (RT).
61. Der skal årligt udarbejdes en opgørelse over det foregående års forbrug af elektricitet, vand og diesel. Evt. væsentlige udsving i forbruget i forhold til det/de foregående år skal forklares i opgørelsen. Opgørelsen skal opbevares i minimum 5 år og forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune på anmodning.
62. Ved fremtidige renoveringer af staldene, skal ændringerne på forhånd være vurderet i forhold til BAT og godkendt af Guldborgsund Kommune.

2.8 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

2.9 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

63. Nedenfor præciseres hvilken type af dokumentation, bedriften skal præstere. Denne dokumentation skal opbevares i mindst 5 år. Kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation.
  - Til dokumentation for, at vilkår vedr. besætningens produktionsniveauer er overholdt skal der opbevares: Effektivitetskontroller, slagteriafregninger og/eller andre kvitteringer for indkøbte og afsatte dyr
  - Til dokumentation for, at vilkår vedr. fodringen er overholdt kan anvendes: foderanalyser, faktura for indkøbt foder, effektivitetskontrol eller lign.
  - Til dokumentation for, at vilkår vedr. efterafgrøder er overholdt skal der opbevares gødningsregnskaber og ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen m.v.
  - Til dokumentation for, at vilkår vedr. affaldshåndtering er overholdt, skal der opbevares dokumentation for korrekt opbevaring og bortskaffelse.
  - Til dokumentation for at vilkår om håndtering af alt dybstrøelse til direkte udbringning, skal opbevares dokumentation for direkte udbringning (dato for fjernelse fra stald og dato for udbringning).
  - Følgende skal registreres i driftsjournal, der skal opbevares på bedriften:
    - Der skal årligt udarbejdes en opgørelse over det foregående års forbrug af elektricitet, vand og diesel. Evt. væsentlige udsving i forbruget i forhold til det/de foregående år skal forklares i opgørelsen, og der skal redegøres for gennemførte tiltag til at reducere forbruget. Opgørelsen skal og forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune på anmodning.
    - Der skal jævnligt gennemføres kontrol med teltoverdækningerne på gyllebeholderne, og det skal noteres i logbog til egenkontrol.

Beredskabsplan

64. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.. "Nærvæd uheld" skal noteres, og der skal udarbejdes procedure med henblik på at forebygge situationen fremover. Driftspersonalet skal gøres bekendt med proceduren.
65. Beredskabsplanen, som er godkendt af Guldborgsund Kommune indeholder som minimum:
  - Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe forurening fra ulykker/uheld og begrænse forureningens udbredelse.

- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres, hvornår og hvordan.
  - Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb m.m.
  - En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
  - Planen skal opdateres jævnligt/årligt eller efter revidering af procedure i forbindelse med uheld.
66. Forurening som følge af driftsuheld, hærværk eller lignende skal hurtigst muligt meddeles til Guldborgsund Kommune og noteres i logbog. Udenfor normal åbningstid kan miljøvagten og / eller beredskabet kontaktes på tlf. 112. Evt. kontakt til miljøvagt og / eller beredskab fritager ikke for pligten til at orientere Guldborgsund Kommune først kommende hverdag efter forureningen.
67. Virksomhedens beredskabsplan skal løbende vedligeholdes, og oplysningerne i den skal altid være opdateret. Planen skal revideres årligt eller efter behov for tilføjelser, rettelser eller ændringer af procedurer i forbindelse med uheld.
68. Driftsuheld skal noteres i logbog for egenkontrol.

2.10 HUSDYRBRUGETS OPHØR

69. Ejer skal senest en måned efter, at der er truffet beslutning om lukning af bedriften, indsende en plan til tilsynsmyndigheden, som beskriver de nødvendige foranstaltninger for at undgå fremtidig forureningsfare. Omfang og indhold af planen, samt tidsplanen for hvornår foranstaltningerne skal være udført, skal accepteres af Guldborgsund Kommune.

2.11 GENERELLE BEMÆRKNINGER

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser. Dette gælder også, selvom disse regler skulle være skærpede i forhold til denne miljøgodkendelse.

Udover ovenstående vilkår er der en række love, bekendtgørelser, samt kommunale regulativer, som driften og indretningen af husdyrbruget skal være i overensstemmelse med. Listen nedenfor er ikke fuldstændig, men kun en opremsning af de regler, der erfaringsmæssigt hyppigst overses. Opmærksomheden henledes specielt på:

- Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, som fastlægger, at en hver ændring af drift og / eller indretning af husdyrbruget, der kan medføre forøget forurening, skal godkendes inden ændringen gennemføres. Det er Guldborgsund Kommune, der er godkendelsesmyndigheden og som afgør, om en ændring er godkendelsespligtig.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 33 stk. 1 skal godkendelsen være udnyttet senest to år efter godkendelsesdatoen, således at den godkendte etablering, ændring eller udvidelse er gennemført og i drift.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 33, stk. 3 vil en manglende udnyttelse af hele eller dele af godkendelsen i 3 på hinanden følgende år medføre et varigt bortfald af den ikke udnyttede del, anført som kontinuitetsprincippet. Dvs. hvis dyreholdet ligger under det i denne godkendelse maksimalt tilladte i 3 år, er det ikke tilladt at hæve dyreholdet igen uden fornyet ansøgning og miljøgodkendelse. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving eller eksempelvis sygdomsudbrud, betragtes som kontinuitetsbrug.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 40 stk. 1 følger der med denne miljøgodkendelse 8 års retsbeskyttelse. Dato for retsbeskyttelsens udløb er 7. juli 2018. Kommunen kan dog ved særlige tilfælde meddele forbud eller påbud gælder kun for § 12-godkendelser før der er forløbet 8 år jf. § 14 stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 41 og Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug § 17 skal miljøgodkendelsen revurderes 8 år efter den er meddelt dvs. i 2018 og derefter mindst hvert 10. år. Det er planlagt at foretage denne revurdering i 2018.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 12 stk. 2 og 3 må landbrugsdriften på ejendommen ikke udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt, før en sådan er anmeldt og godkendt af tilsynsmyndigheden. Der er således meddeleligt om ønskede ændringer/udvidelser, og det er kommunen der vurderer, om det ansøgte udløser krav om tillæg til godkendelsen. Disse forhold gælder også ændringer på udbringningsarealer, ejerforhold og driftsansvarlig.
- Jf. bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 648 af 18.06.07 § 15 og § 16 skal ændringer i udbringningsarealerne (såvel ejede, forpagtede og aftale arealer) anmeldes til og godkendes af Guldborgsund Kommune.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 39 kan tilsynsmyndigheden påbyde afhjælpende foranstaltninger, hvis produktionen/driften medfører væsentlig mere forurening end forudsat ved meddelelse af denne godkendelse. Kan ulemperne ikke afhjælpes, kan tilsynsmyndigheden nedlægge forbud med drift af virksomheden eller aktiviteten.
- Bekendtgørelse nr. 1695 af 19.12.06 (med senere ændringer) om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.'s krav omkring opbevaring og anvendelse af husdyrgødning.
- Kravet om kontrol af gyllebeholder hvert 10. år jf. bekendtgørelse nr. 723 af 12.09.97.
- Guldborgsund Kommunes affaldsregulativer, som bl.a. forbyder private at afbrænde affald, samt sætter en række krav til opbevaring og bortskaffelse af farligt affald og medicin affald. Farligt affald skal således opbevares under tag, på tæt bund og med mulighed for opsamling af spild. Opsamlingskapaciteten skal mindst svare til indholdet af den største benyttede beholder til farligt affald.
- Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr nr. 439 af 11. maj 2007.
- Bekendtgørelse om husdyrhold og arealkrav m.v. nr. 1152 af 23. november 2006 med senere ændringer, som blandt andet fastslår, at transport af husdyrgødning over 10 km skal ske med lastbil og under transporten skal flydende gødning opbevares i lukkede tanke, mens fast gødning skal overdækkes.
- Bekendtgørelse nr. 724 af 01.07.08 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.
- Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2009/2010, pt. bekendtgørelse nr. 751 af 15. juli 2009.
- Bekendtgørelse nr. 268 af 31. marts 2009 om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af planteværnsmidler.
- Øvrige relevante godkendelser/dispensationer/tilladelser i forhold til anden lovgivning som ex. Byggeloven, Planloven, Slambekendtgørelsen og lign. skal søges separat.

Guldborgsund Kommune
Natur, Miljø & Plan
7. juli 2010

Frederik Cordes
Teamleder / landinspektør

Marlene Bendix Jensen
Sagsbehandler/Agronom

3 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE, BEGRUNDELSE OG VURDERING

3.1 GENERELLE FORHOLD

3.1.1 Opnåelse af godkendt produktion, bortfald af resterende

Godkendelsen omfatter landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Hønselægget 2, 4891 Toreby. Til ejendommen er der tilknyttet en husdyrproduktion med CHR-nr. 105450, og ejendommen drives af I/S Flintskovgård under CVR-nr. 26067812, hvor både husdyrbruget og arealerne indgår.

Under generelle forhold er der sat vilkår om, at bedriften skal indrettes og drives, som oplyst i ansøgningsmaterialet og at alle, der er ansatte på bedriften skal være bekendt med vilkårene i godkendelsen og, at godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år fra meddelelsen.

For at lette tilsynet med, om godkendelsen udnyttes indenfor tidsfristen, er der yderligere indsat et vilkår om, at Guldborgsund Kommune skal underrettes, når de første dyr indsættes i de nye stalde, samt når dyreholdet i staldene er oppe på det maksimalt tilladte niveau. Ligeledes er der sat krav om, at Guldborgsund Kommune skal underrettes, når den nye gyllebeholder er færdig, og når den tages i brug. Dette skal sikre, at tidsfristerne overholdes, og at der ikke sker kontinuitetsovertrædelser i opstarten af produktionen.

Endvidere er der sat vilkår, som sikrer, at Guldborgsund Kommune altid bliver orienteret om ændringer i ejerforhold og/eller ændringer af driftsansvarlig. Begrundelsen for dette vilkår er, at det er kommunen der skal vurdere, om det anmeldte udløser krav om tillæg til miljøgodkendelsen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at overholdelse af de givne vilkår danner basis for, at de forskellige forudsætninger for beregninger og vurderinger, står mål med det i praksis gennemførte på bedriften. Dette danner udgangspunkt for, at den samlede vurdering af, at produktionen på ejendommen ikke vil have en væsentlig virkning på det omkringliggende miljø eller naboer holder.

Desuden vil kommunen have mulighed for at tage stilling til eventuelle forhold i relation til ændringer af ejerforhold, som vil kunne have indflydelse på diverse virkninger på miljøet.

3.1.2 Drift efter vilkår

Produktionen skal til enhver tid drives som foreskrevet i vilkår og øvrig tekst i denne godkendelse.

3.1.3 Andre regelsæt skal overholdes

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser, også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

3.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

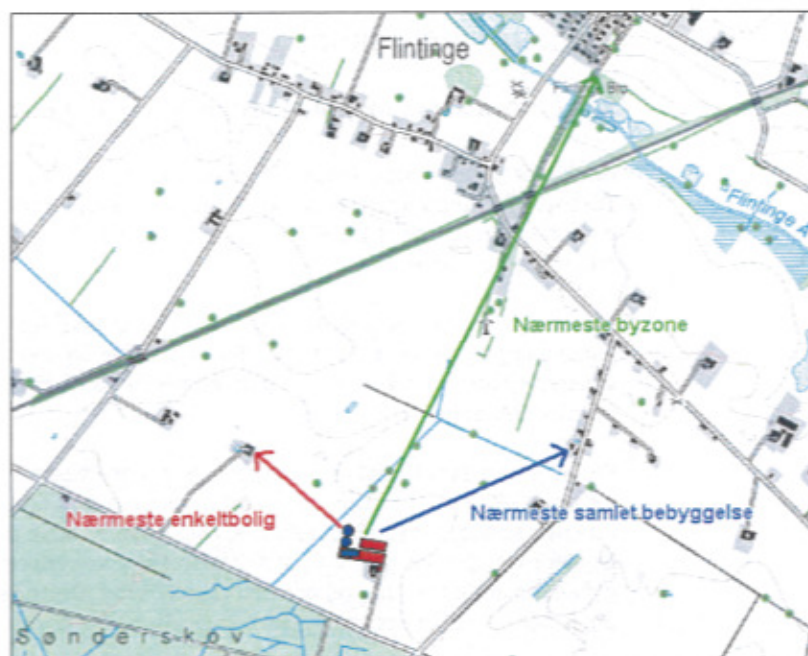
3.2.1 Afstandskrav og lokalisering

Husdyrbrugets anlæg er placeret i landzone, med ca. 400 meter til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Hønselægget 6), der ligger NV for de eksisterende og nye staldbygninger/gødningsanlæg. Nærmeste område, som er at betragte som samlet

bebyggelse, er beboelser på Vaasevej, der er beliggende ca. 660 meter i NØ-lig retning for ejendommens anlæg. Det er ejendommen Vaasevej 10, der er udgangspunkt for nærmeste samlede bebyggelse.

Der er ca. 1700 meter til nærmeste byzone, beliggende ved Toreby, nord for ejendommen. Alle gældende afstandskrav for naboer/omkringboende er således overholdt.

Nedenstående kort viser placering af omkringboende i forhold til husdyrbrugets anlæg.

Anlæggets placering i forhold til afstandskrav jf. Husdyrgodkendelseslovens kap. 2 (§ 6-8) er angivet i nedenstående tabel.

	Afstand fra anlægget	Afstandskrav jf. husdyrloven
Ikke almene vandforsyningsanlæg	>400 meter	25 meter
Almene vandforsyningsanlæg	Ca. 1250 meter (Flintinge)	50 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer*	>15 meter	15 meter
Offentlig vej og privat fællesvej	Ca. 200 meter	15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	>1000 meter	25 meter
Beboelse på samme ejendom **	Ca. 17 meter	15 meter
Naboskel	>30 meter	30 meter
Nabobeboelse	Ca. 400 meter	50 meter
Byzone/område udlagt til boligformål	Ca. 1700 meter	50 meter

*Det er ejers ansvar, at nyanlæg placeres mere end 15 meter fra eksisterende og nye dræn.

**Afstandskravet gælder kun ved etablering af anlæg, og ikke ved ændringer indenfor eksisterende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at alle gældende afstandskrav jf. Kap. 2 i Husdyrloven er overholdt, under forudsætning af, at anlægget etableres og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for afgørelsen. Der er således ikke meddelt dispensationer i forhold til de generelle afstandskrav, eller opstillet specifikke vilkår i forbindelse hermed. Kommunen vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige gener for omkringboende, med overholdelse af meddelte vilkår for lugt, støv, lys og støj, som følge af anlæggets placering og lokalisering i forhold til de generelle afstandskrav.

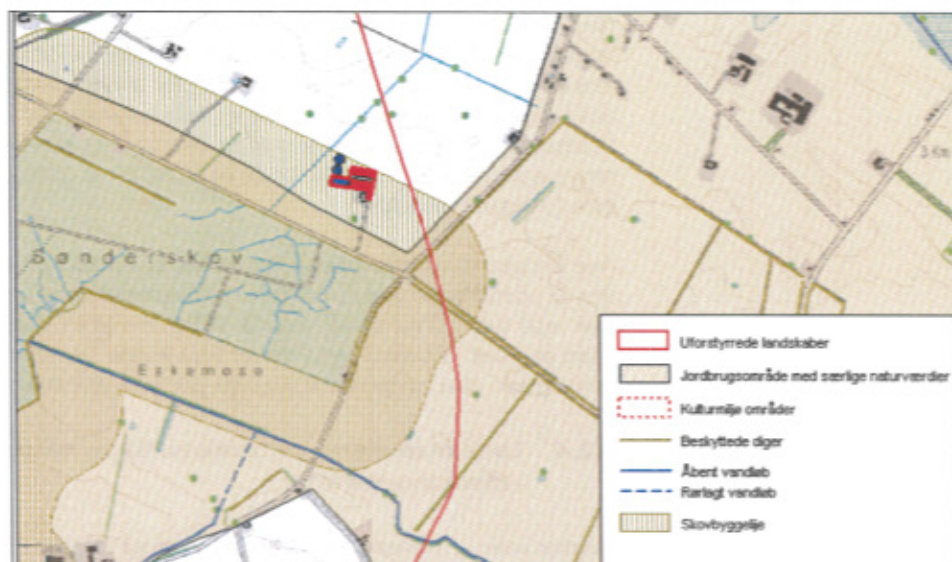
3.2.2 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger

Anlægget er placeret således at alle krav mht. bygge-, beskyttelseslinjer og fredninger overholdes. Anlægget ligger således udenfor fortidsmindelinjer, kirkebyggelinjer, kirkeomgivelser, sø- og å-beskyttelseslinjer, strandbeskyttelseslinjer, §3-beskyttede

naturområder, §7-beskyttede naturområder, skovrejsningsområder, lavbundsarealer, kystnærhedszone og værdifulde kulturmiljøer.

Ca. 300 meter øst for anlægget ligger der en samling af beskyttede og fredede sten- og jorddiger. Disse og deres fredning vil ikke berøres af projektet.

Kortet ovenfor viser ejendommens placering i forhold til udvalgte områder og beskyttelseslinjer.

Anlægget ligger indenfor skovbyggelinjen, men det vurderes, at anlægget er erhvervsmæssigt nødvendigt for bedriften, og på baggrund heraf skal der ikke gives dispensationer eller lign. til placering indenfor skovbyggelinjen.

Anlægget overholder gældende regler, og der er ikke behov for at dispensere efter gældende love og bekendtgørelser. Der er således ikke stilles vilkår i relation til bygge-, beskyttelseslinjer eller fredninger.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at alle bygge- og beskyttelseslinjer samt fredninger er overholdt, og produktionen vil ikke have væsentlig påvirkning på disse. Der er ikke meddelt dispensationer efter gældende love eller bekendtgørelser. Der er ikke krav om overdækning af gyllebeholdere, da der er mere end 300 meter til nærmeste nabo, med det er valgt som frivilligt tiltag.

3.2.3 Udformning af anlæg og placering i landskabet

Ud over det eksisterende anlæg skal der bygges en forlængelse på den eksisterende sostald med 1100 m² mod Vest. Den nye smågrisestald med foderlade i den Vestlige ende bliver på 2700 m², og placeres Nord for de eksisterende bygninger. Staldene har en taghældning på ca. 20 grader, hvilket giver en kiphøjde på omkring 8,5 meter.

Endelig bygges der en ny gyllebeholder med et grundfladeareal på 650 m² og en sidehøjde på 5 meter svarende til 3500 m³. Alle nye anlæg bygges i tilknytning til det eksisterende. Der kan i den forbindelse henvises til bilag 1, anlægsoversigt.

Staldene fremstår med rødlig søstenselementer, grå stålplader i gavler og lyst gråt tag i eternit eller stål. Gyllebeholdere bygges i grå betonelementer.

Den nye gyllebeholder etableres nord for den eksisterende, og af hensyn til miljø sikkerheden og øvrig afskærmning etableres der en jordvold mellem gyllebeholderne og det nærtliggende vandløb, som ligger vest for ejendommen i retning SV-NØ. Jordvolden vil blive ca. 1-1½ meter høj og 10-20 meter lang. Dette er en forudsætning for godkendelsen, og er stillet som vilkår, da det kan have afgørende betydning for den visuelle opfattelse af ejendommen for omkringboende og beskyttelse af nærliggende vandløb.

Begge gyllebeholdere vil blive overdækket med grå teltduk, og mellem jordvold og beholdere skal der laves en ny markvej. I forbindelse med den nye gyllebeholder er der etableret et halmfyr, og øst for den eksisterende beholder skal der etableres en ny vaske/fyldeplads på ca. 400 m².

Mod naboer og veje vil der blive etableret afskærmende beplantning, evt. i form af 2 rækket læhegn med hovedvægt på rødél – i stil med den eksisterende beplantning ved ejendommen. Dette er en forudsætning for godkendelsen, og er stillet som vilkår, da det kan have afgørende betydning for den visuelle opfattelse af ejendommen for omkringboende. Samtidig er der stillet vilkår om at de nye bygningsdele skal opføres i samme materialer og farves som det eksisterende. Dette er stillet for at sikre, at helhedsindtrykket af ejendommen bibeholdes.

Med hensyn til udendørs belysning er der almindelig arbejdsbelysning i form af lysstofrør. Der er udendørslys ved nuværende udleveringsrampe for enden af farestald mod øst, og på gavl mod Vest på ny smågristald. Sidstnævnte vil ligge mellem gyllebeholdere og naboer gemt bag ved jordvold, og vil derfor ikke kunne ses af omkringboende. Der er ikke projektører, eller anden belysning der bør give anledning til generende fjernvirkning.

3.2.4 Landskabelige-, kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske- og rekreative værdier

Ejendommen er placeret i landzonen i et område, som i Kommuneplan 2009-2021 er udpeget som område med væsentlige jordbrugsinteresser. Et sådant område er primært forbeholdt jordbrugerhvervene, men der må generelt ikke etableres tekniske anlæg og lign. der kan forringe områdets landskabs-, natur- og kulturhistoriske værdier, mangfoldigheden af planter og dyr, deres levesteder og spredningsmuligheder. Samtidig ligger der indenfor et større uforstyrret landskab i forbindelse med det sydlige Midtjylland med kystområde indenfor Hyllekrog. Et større uforstyrret landskab defineres i Kommuneplanen som et område på minimum 100 km² der er upåvirket af større tekniske anlæg med nationale og regionale funktioner, og der må ikke etableres større tekniske anlæg. Landbrugsbyggeri anses ikke som større tekniske anlæg, og det vurderes derfor, at byggeriet på Hønselægget 2 ikke har væsentlig indflydelse på de større uforstyrrede landskaber. Landskabet omkring ejendommen er karakteriseret ved, at det er meget fladt med spredte læhegn og beplantninger.

Ejendommen ligger trukket tilbage fra vejen Hønselægget. Den eksisterende bygningsmasse vil sammen med det ansøgte projekt komme til at fremstå som et samlet homogent bygningskompleks, idet alle bygninger ligger i tilknytning til hinanden. Således udgør hovedparten af ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer en hensigtsmæssig enhed. Den nye stald bliver placeret i umiddelbar tilknytning til det eksisterende bygningskompleks parallelt med og med fuld tilknytning (dvs. mindre end 20 meter fra) til det eksisterende. For naboerne vest for ejendommen vil der blive indblik til den nye stalds gavl mod vest og gyllebeholder. Ved etablering af jordvold mellem gyllebeholdere og vandløb vil indsynet dog begrænses betydeligt, selv om etablering af overdækning på beholdere vil stikke over jordvolden. For naboer mod nord-øst bliver der indblik til den nye stald og gyllebeholder, med dette dækkes til dels af etablering af ny beplantning omkring anlægget.

For at sikre, at de landskabelige forhold tilgodeses er der sat vilkår om, at materiale- og farvevalg til udvidelse af eksisterende sostald og nybygning af smågristald incl. foderlade skal passe ind i den eksisterende bygningsmasse, via udførsel i samme materialer og farver som det eksisterende.

Endvidere er der sat vilkår om slørende beplantning rundt om bygnings sætter mod øst og nord som for det eksisterende. Beplantningen skal stedse vedligeholdes så den oprindelig plan efterleves. Dvs. der skal foretages nyplantning i fornødent omfang, samt renholdelse så det er de planlagte træer/buske, der udgør beplantningen og ikke div. vildarter og ukrudt. Derudover er der sat vilkår om etablering af jordvold vest for gyllebeholderne, som mindsker indsynet til anlægget fra nabo mod vest. For at undgå ophobning af jordbunker omkring på ejendommen er der stillet vilkår om, at overskudsjord fra udgravning til nybyggeri skal spredes jævnt ud omkring anlægget eller skal bortskaffes på anden vis. Dette gælder for den jord, som ikke indgår i etablering af omtalte jordvold.

Med vilkår omkring placering og udformning/farver på den nye stald samt jordvold og ny beplantning, vil det sikres, at nybyggeri ikke adskiller sig væsentligt fra den eksisterende bygningsmasse.

Geologiske værdier

Nord for anlægget omkring Flintinge Å ligger et større Regionalgeologisk interesseområde, og mod øst er et større område udpeget som Nationalgeologisk interesseområde. Disse områder er prioritet i relation til landskabelige værdier. Grundet placeringen af anlægget og beplantning og lignende i området vil der ikke være begrænsning i indsyn/udsyn fra de omtalte områder.

Kulturhistoriske værdier

Anlægget ligger udenfor værdifulde kulturmiljøer eller bevaringsværdige landsbyer, og der ligger ingen områder udpeget som særlige i forhold til kulturmiljøer indenfor 1000 meter. Der ligger ingen beskyttede fortidsminder indenfor 1000 meter fra anlægget. Der ligger øst og nord for ejendommen nogle DKC kulturarvsarealer og punkter, som dog ikke berøres af denne godkendelse.

Naturmæssige værdier

Anlægget ligger udenfor områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser (se bilag 4, "Vurdering af følsom natur i forhold til udvidelse af husdyrproduktionen"). Der ligger en række §3-beskyttede naturområder indenfor 1000 meter fra anlægget. Syd for anlægget ligger flere større Fredsskovområder. Ingen af disse områder er omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7. Ca. 2700 meter syd for anlægget ligger nærmeste § 7 beskyttet naturområder (beskyttet overdrev) ved Borret nord for Frejlev. Nærmeste Natura 2000-område er nr. 173 "Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster og ligger ca. 1,7 km Øst for anlægget. For yderligere forhold omkring natur henvises til senere afsnit i denne godkendelse og til bilag 4, "Vurdering af følsom natur i forhold til udvidelse af husdyrproduktionen".

Rekreative værdier

Syd for ejendommen ligger et større sammenhængende regionalt friluftsområde omfattende fredsskovområderne ved Sønderkov Krattet, Sløsserup Skov, Frostrup Skov, Langet Skov og Birket. Selve ejendommen ligger indenfor det regionale friluftsområde. Ca. 1800 meter Ø-SØ for ejendommen ligger Kulturcenter Fuglsang, som er udlagt til offentlige formål og museum. Området indgår i kommuneplan og har egen lokalplan.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at udvidelsen af produktionen ikke vil ændre væsentligt på oplevelsen af landskabet i forhold til de nuværende forhold. Samtidig vurderes det, at det ikke vil have væsentlig indflydelse på udpegede kulturmiljøer eller hensyn til kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske-, rekreative værdier herunder økologiske forbindelseslinjer og lignende regionale udpegninger.

Det vurderes, at staldenes relative begrænsede tagflader og facader ikke fremstår markante i landskabsbilledet. Bygningerne brydes endvidere af beplantningen, der er omkring anlægget. Hegnene skal være afskærmende og skal bestå af hjemmehørende arter. Beplantningskravene er sat for at mindske lyspåvirkning til det åbne land samt for at afskærme for den landskabelige påvirkning fra jordvolden og bygningskomplekset. Kommunen vurderer at fremtoningen af det samlede bygningskompleks, i forhold til landskabet, på denne måde bliver integreret bedst muligt.

Etablering af jordvold og afskærmende beplantning medvirker til, at bygningskomplekset fremstår mindre synligt i det åbne land, og at den landskabelige påvirkning reduceres. På baggrund af dette vurderer kommunen, at den valgte placering er velvalgt. Jordvolden vil desuden sikre, at eventuelle udslip ikke løber direkte til vandløbet. Det vurderes at placering af ny stald og gyllebeholder er uden landskabelig betydning, samt med minimal visuel betydning for naboerne. Beplantning omkring bygningsmassen og jordvold vil betyde, at ejendommen vil fremstå som en naturlig del af det samlede landskabsbillede i området.

3.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

3.3.1 Produktionsomfang, fleksibilitet og udnyttelse

Produktionsomfang

Der foreligger en afgørelse i form af VVM-screening af ejendommen fra Storstrøms Amt dateret 30. August 2004.

Godkendelse omfatter 550 årssøer, 15.400 smågrise og 1.190 polte/slagtesvin.

Der i forbindelse med screeningen lavet Simmelsgaard-beregning for næringsstofudvaskning, og stillet krav om ændret dyrkningspraksis og afgrøder (efterafgrøder). Disse beregninger er foretaget ud fra en tidligere brugt beregningsmodel, som ikke længere anvendes til vurderinger i relation til Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, På baggrund heraf kan forudsætningerne for VVM-screeningens afgørelse ikke umiddelbart overføres til det nuværende vurderingssystem.

Den ansøgte produktion er skitseret i nedenstående tabel.

Dyrehold og staldtype	Staldaf-snit	Vægt-/aldersgrænser	Gennemsnitsvægt	Antal årsdyr	Stipladser	DE
Løbe og drægt.stald Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	Sostald			479	364	77,81
Farestald Kassestier, delvist spaltegulv	Sostald			1000	250	70,11
Slagtesvin Delvist spaltegulv, 25-49% fast	Sostald	30-110 kg	70 kg	300	120	8,90
Løbe- og drægt.stald Indv. Opstaldet, fuldspaltegulv	Sostald			71	54	11,53
Smågrise Toklimastald, delvist spaltegulv	Ny smågrise- stald	7,2-30 kg	18,6 kg	32.000	4800	147,6 9
Løbe- og drægt.stald Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	Forlængelse af sostald			450	333	73,10
Slagtesvin Delvist spaltegulv, 25-49% fast	Slagtesvine- sektion	30-110 kg	70 kg	1400	350	41,6
I alt						430,7

Vilkårene i afsnittet om staldbelægning fastlægger det maksimalt tilladte dyrehold på ejendommen, samt gennemsnitsvægte i staldene. Enhver ændring udover det, der er fastsat i vilkårene, kræver fornyet godkendelse. Det er dog tilladt, at mindske dyreholdet i forhold til det i vilkårene beskrevne uden ansøgning og godkendelse. Ved en evt. mindskelse af dyreholdet skal opmærksomheden dog henledes på kontinuitetsprincippet. Dette betyder, at efter 3 år med et lavere dyrehold bortfalder retten til at hæve dyreholdet til det i miljøgodkendelsen fastlagte niveau.

Under afsnittet om staldbelægning er der også sat vilkår om, at hvis omregningsfaktorerne fra dyr til dyreenheder ændres, er det den dyreenhedsdefinition, der var gældende på det tidspunkt, hvor godkendelsen/tilladelsen blev givet, der skal tages udgangspunkt i. Herved

fastholdes den produktion målt i antal producerede dyr, der på tidspunktet for godkendelse kunne forventes.

Fleksibilitet og udnyttelse

Endelig er der indsat vilkår om, at produktionen skal ske så jævnt over året som muligt. Med dette vilkår skal det sikres, at der ikke sker væsentlige udsving i lugtemissionen fra bedriften. Der vil naturligvis være små udsving i produktionen over året og sygdom o.l. kan nødvendiggøre større udsving i enkelte år, men vilkåret skal forhindre væsentlige tilbagevendende udsving, som kan føre til nabogener.

Der er ikke søgt om eller indbygget fleksibilitet i forhold til afvigelser/variationer i vægtintervaller eller trinvis udvidelse af produktionen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at der ved opfyldelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlige virkninger på omgivelserne i relation til produktionsomfanget.

3.3.2 Staldindretning og drift

Indretning af staldanlæggene er skitseret i foregående afsnit.

Den eksisterende sostald forlænges med plads til nye løbe/drægtighedspladser. Derudover etableres der en ny smågrisestald incl. foderlade, og de eksisterende smågrisesektioner ombygges til farestier. De nye staldanlæg bliver med delvist spaltegulv for smågrisene og dybstrøelse/spalter for de nye løbe/drægtighedspladser. Alle farestier vil være med delvist spaltegulv.

Gødningen håndteres som gylle i alle staldafsnit og derudover er der håndtering af dybstrøelse fra løbe/drægtighedsstalde.

Der er stillet vilkår om, at staldindretningen skal svare til det angivne. Fordelingen i staldafsnit er, at søer opstaldes på delvist spaltegulv i farestald, på fuldspaltegulv i løbeafdeling og på delvist spaltegulv og dybstrøelse i drægtighedsstalden. Smågrise opstaldes på delvist spaltegulv og slagtesvin og polte på delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv. Ved anvendelse af en relativ stor andel fast gulv reduceres overfladearealet af gyllen, hvorfra der kan ske ammoniakfordampning. Fordampningen af ammoniak og til dels lugt, kommer fra våde gødningsoverflader, hvorfor renholdelse af det faste gulv og dybstrøelsen essentielt (se i øvrigt afsnit omkring BAT – Bedst tilgængelig teknologi).

Vilkåret er stillet for at sikre, at forudsætningerne for beregningerne og vurdering af ammoniak, lugt og næringsstoffer i gødningen svarer til beregningsgrundlaget for miljøgodkendelsen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund kommune vurderer, at staldindretningen og driften af staldene, gennem overholdelse af de givne vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af omkringboende eller det omgivende miljø.

3.3.3 Overbrusning og rengøring

Der anvendes overbrusningsanlæg i alle staldafsnit, som er placeret over spalteaarealet, og medvirker til at renholde stierne ved at styre grisenes gødeadfærd. Samtidig kan overbrusningsanlægget benyttes i forbindelse med iblødsætning af staldene forud for vask.

Ved vask af stalde anvendes der således iblødsætning, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. De forskellige afsnit i fare- og smågrisestald rengøres efter hvert hold grise, og de øvrige staldafsnit rengøres efter behov. Ved behov kan staldene/sektionerne desinficeres.

Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende, og er at betegne som BAT. Se mere i afsnit omhandlende BAT.

Der er stillet vilkår om, at der til stadighed skal tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier incl. gulv holdes tørre og rene, samt at stalde, ventilations- og foderanlæg holdes rene. Dette begrundes i, at beskidte mekaniske anlæg kan medføre øget energiforbrug og evt. øgede lugtgener, hvilket ikke er hensigtsmæssigt. God staldhygiejne

vil være med til at forebygge eventuelle lugtgener og unødigt høj ammoniakfordampning. Til god staldhygiejne hører blandt andet, at stierne holdes rene og tørre. Samtidig sikrer renholdelse af område med foder at skadedyr ikke opformerer og spreder sig. Vilkår om, at rester af foder og/eller husdyrgødning skal tilføres gyllebeholderen skal medvirke til, at der ikke er øget risiko for tiltrækning af skadedyr, eller forurening af området omkring anlægget. Beregninger og vurderinger i miljøgodkendelsen bygger på overholdelse af de givne vilkår. Der er samlet set stillet vilkår om renholdelse

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at den anvendte praksis for overbrusning, vask og rengøring af stalde er medvirkende til at opretholde en god hygiejne i staldene.

3.3.4 Ventilation

Der er ligetryksventilation i polte/karantænestald med ind/udsugning i tagflade. I fare- og poltestald er der diffus undertryksventilation og i løbe/drægtighedsstald er der undertryksventilation med vægventiler og udsugning i tagflade.

I den nye smågrisestald etableres der diffus ventilation, hvor der med normudsugning vil skulle suges 175.000 m³/h ud ved spidsbelastninger i sommerperioden. Det forventes at der vil blive opsat 14-16 afkast på stalden, der placeres i tagfladen. Højden på afkastene er ca. 6 meter, og ventilationen vil være i konstant drift.

Alle ventilationsinstallationer kører hele året med mindre der ikke er dyr i staldene, og selve ventilationen styres af belægningen og temperaturen i staldafsnittene. Ventilationsanlægget er tilknyttet et alarmanlæg som aktiveres, hvis der er strømsvigt eller for høje temperaturer i stalden. Alarmanlægget giver besked via mobiltelefon ved opringning til 1) Brian, 2) hans far, 3) medhjælper, 4) elektriker. Hvis ikke den første på listen svarer på telefonen går alarmen videre til 2) og så fremdeles. Desuden vil nødventilationen igangsættes ved behov. Nødventilation sker ved at både skorstene (spjæld lodret) og vægventiler åbner helt op.

Ventilationsanlægget efterses og rengøres jævnligt, hvilket er med til at opretholde effektiv drift.

Kommunens vurdering

Guldborgsund kommune vurderer, at ventilationssystemet ikke giver anledning til gener for de omkringboende.

3.3.5 Fodring

Byg og hvede til fodring af grisene opbevares i siloer på nordsiden af eksisterende staldbygning (4 stk. à 250 tons, ca. 13 meter høje). Alle 4 siloer er i brug ved den nuværende drift, selv om de sidste to ikke er med på bygningsoversigt, da de er etableret efter luftfoto er taget.

Foderanlægget skal placeres i hhv. ny foderlade i den ene ende af den nye smågrisestald (mod vest), og dels i den nuværende foderlade mellem farestald og løbe- og drægtighedsafdeling. Vådfodertankene står i sidstnævnte foderlade. Yderligere er der en fodersilo udenfor "karantænestald", og en fedttank udenfor foderlade ved løbe/drægtighedsstald.

Mineraler opbevares til del i den ene ende af halmladen.

Der er oplyst følgende forbrug af fodermidler for den nuværende produktion:

Hvede: 680 ton
Byg: 390 ton
Soja: 200 ton
Fisk: 10,5 ton
Olie/fedt: 19 ton
Koncentrat: 18 ton
Smågrise-mineraler: 18,5 ton
So-mineraler: 27 ton

For den ansøgte produktion vil der forholdsmæssigt ske ca. en fordobling af foderforbruget. Forbruget af halm til grisene forventes at stige tilsvarende.

Der anvendes hjemmeblandet foder til alle dyr på nær polte/slagtesvin i "karantænestald", hvor der benyttes færdigfoder. Foderet udfodres som vådfoder til hovedparten af dyrene med undtagelse af "karantænestald", smågrisestald og endelig drægtighedsstald (fodres via transpondere).

Der anvendes fasefodring og fytasetilsætning i hele besætningen for at optimere optagelsen af fordøjeligt fosfor i foderet, og dermed reducere udskillelsen af fosfor med gødningen. I normen i ansøgningssystemet er der som udgangspunkt indregnet normtilsætning af fytase til foderet og ansøger har oplyst, at foderets indhold af protein og fosfor ligger indenfor de i BREF dokumentet nævnte rammer (se yderligere herom i afsnit omhandlende BAT).

Som opfølgning på oplysninger i ansøgningen er der sat vilkår om fasefodring og fytasetilsætning til alle dyregrupper, da dette er at betragte som BAT (se afsnit omkring BAT).

Smågrise

Der er som frivilligt tiltag af ansøger valgt at tilsætte benzoesyre til smågrise-foderet svarende til 8,40 g pr. FE (regel er max 10 g/FE). Tilsætningen af benzoesyre nedsætter pH i urinen (og dermed i gyllen) hvorved ammoniakfordampningen falder. Miljøeffekten af benzoesyre er i henhold til vejledningen til husdyrloven en reduktion på 1 % af ammoniakemissionen pr. gram benzoesyre pr. foderenhed. Der er på den baggrund stillet vilkår om tilsætning af benzoesyre svarende til ovennævnte, samt dokumentation for tilsætningen heraf, da dette er en forudsætning for overholdelse af forudsætningerne for godkendelsen.

Som yderligere frivilligt tiltag er det af ansøger valgt at indtaste en reduceret mængde protein i foderet til smågrisene i forhold til norm. Der er fastlagt et niveau på 163,2 g råprotein pr. FE til smågrisene, og dette tiltag medvirker ligeledes til at reducere ammoniakfordampningen fra staldene. Normtallet for råprotein til smågrisene er på 164,8 g pr. FE, og normtallet for foderforbrug er på 2,03 FE pr. kg.

Der er på baggrund heraf stillet vilkår om, at type 2 korrektionsfaktoren mht. ammoniak for smågrisene højst må være på **0,9806**. Korrektionsfaktoren er beregnet ud fra følgende formel: $((\text{FEsv pr. prod gris} \times \text{g råprotein/FEsv})/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,026 \text{ kg N pr. kg tilvækst}) / 0,628$

Vilkåret er beregnet ud fra de værdier, der er angivet i ansøgningen eller svarer til normtal 2005/06. De forskellige værdier for enkeltfaktorerne er ikke bindende, men hvis ansøger ændrer på en af de 3 faktorer, skal han sikre sig, at vilkårs-ligningen er overholdt.

Korrektionsfaktor: $((2,03 \text{ FEsv} \times 22,8 \text{ kg tilvækst} \times 163,2 \text{ g råprotein/FEsv})/6250) - ((30 - 7,2 \text{ kg}) \times 0,026 \text{ kg N pr. kg tilvækst}) / 0,628 = \mathbf{0,9806}$

Der er nedenfor indsat tabel der viser fodertilpasninger i forhold til kvælstof og normindhold

Dyregruppe	Normindhold i foder	Godkendt indhold i foder
Smågrise	164,8 g råprotein/FE	163,2 g råprotein/FE
Smågrise	0,0 g benzoesyre/FE	8,40 g benzoesyre/FE

Slagtesvin

Det er valgt at slagtesvinene skal afvige fra de almindelige normvægtintervaller. Der er i det digitale ansøgningssystem ved beregninger taget højde for korrektion af foder-mængder og lign. til de ændrede vægtintervaller, hvilket betyder, at det er vurderet, at der ikke er behov for at stille krav om overholdelse af en korrektionsfaktor for henholdsvis kvælstof og fosfor i relation til fodringen af slagtesvinene.

Sohold

Der er ikke gennemført fodertilpasninger ud over normværdier i ansøgningen, og det er på baggrund heraf vurderet, at der ikke er behov for at stille vilkår i forhold til overholdelse af korrektionsfaktorer for kvælstof og fosfor.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår til opbevaring, håndtering og brug af foder, samt drift af ejendommen som beskrevet, ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne i relation til fodring af dyrene. Specifikt for smågrisene vurderes det at vilkår om tilsætning af benzoesyre og reduktion i indholdet af råprotein i forhold til norm er medvirkende til at reducere ammoniakfordampningen og indholdet af kvælstof i gødningen.

3.3.6 Ensilage

Der anvendes ikke ensilage på ejendommen, og der er således kommunens vurdering, at der ikke kan medføre en væsentlig påvirkning af omgivelserne fra ensilage på ejendommen.

3.3.7 Energi- og vandforbrug

Energi

Nedenstående tabel viser det nuværende og estimerede forbrug ved den ansøgte produktion.

Art	Forbrug før	Forbrug efter
Elforbrug	270.000 Kwh	500.000 Kwh
Brændstof, diesel	15-20.000 Liter	15-20.000 Liter
Varmeforbrug	35.000 liter fyringsolie	Væsentlig nedbragt
Bigballe	150-200 stk.	300-400 stk Ca. 200 tons

Elforbruget fordeler sig hovedsagligt på ventilationsanlæg, foderanlæg og belysning. Dieselolie benyttes især i relation til markdriften, og varme går til stalde. Derudover anvendes der energi til korntørring i siloerne.

Med hensyn til hvilke energibesparende tiltag der gennemføres på ejendommen, og i relation til BAT henvises der til afsnit omhandlende BAT.

Der er stille vilkår om, at ventilatorer renholdes, drives og vedligeholdes således at unødigt støj og energiforbrug undgås. De samme forhold gør sig gældende for foderanlæg og staldmekanik, som skal renholdes og serviceres, således at unødigt modstand og fejl udbedres.

For at holde øje med energiforbruget, er der stille vilkår om, at der ved afvigelse i de årlige opgørelser skal tages tiltag til at finde årsagen til et stigende forbrug, og eventuelt gennemføre tiltag for at reducere forbruget. Ved betydelige afvigelser skal det anmeldes til kommunen, da det kan have betydning for forudsætningerne for miljøgodkendelsen.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at energiforbruget er på et fornuftigt niveau i forhold til bedriftens produktion. Ved overholdelse af de givne vilkår og gennemførelse af energibesparende foranstaltninger på ejendommen vurderes det, at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på omgivelserne.

Vand

Vandforbruget for den ansøgte drift er af ansøger estimeret ud fra normtal (håndbog for svinehold): 5,2 m³ pr. so, 0,15 m³ pr. smågris og 0,6 m³ pr. slagtesvin. Fordelingen oplyses som ukendt, da der ikke er separat forbrugsregistrering. For den nuværende produktion er der et forbrug på ca. 5.900 m³, og for den ansøgte forventes der et forbrug på ca. 11.000 m³ til husdyrproduktionen.

Der er yderligere angivet et forventet forbrug af vand til vask af maskiner og lign. på 300 m³.

Samlet forventes der således et forbrug på ca. 11.300 m³ årligt. Derudover vil der være et mindre vandforbrug til servicenum i stalden og til stuehuset.

Anvendelse	Forbrug før	Forbrug efter
Drikkevand husdyr + spild + vaskevand til stalde + servicelokaler	5.900 m ³	Ca. 11.000 m ³
Maskinvask		300 m ³
Samlet forbrug	5.900 m³	11.300 m³

Ejendommen forsynes med vand fra Vandforsyningen Østlolland (tidligere kaldet Øster Toreby-Sundby Vandværk). Udvidelse med ca. 5.500 m³/år vurderes ikke at være problematisk.

Vandværket har 5 aktive borer som alle indvinder fra forekomsten 2.5.2.14 Østlolland.SK. Forekomsten er ikke overudnyttet ifølge udkastet til vandplanen. Grundvandsindvindings påvirkning af overfladevand er også acceptabel i området.

Det forventede forbrug af vand til husdyrproduktionen er angivet på baggrund af normal, og der er stillet vilkår om, at hvis vandforbruget afviger væsentligt fra dette, skal det anmeldes til kommunen. Vilkåret er sat med baggrund i, at der kan være begrænsede mængder af vand til rådighed fra vandværket, og at vurderingen af miljøgodkendelsen er baseret på et forbrug der ligger omkring det angivne forventede forbrug. Der skal holdes øje med vandforbruget via egenkontrol i form af journal, og drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild undgås.

Der er stillet vilkår om, at drikkevandssystemerne skal drives og vedligeholdes således, at unødigt spild undgås. Dette er begrundet i, at fornuftig drift og vedligeholdelse skal danne baggrund for, at der ikke opstår forholdsmæssigt øget vandforbrug i form af spild, som kan have negativ indflydelse på opbevaringskapacitet i gødningsanlæg og større vandforbrug en forudsat i godkendelsen.

Med hensyn til hvilke vandbesparende tiltag der gennemføres på ejendommen, og i relation til BAT henvises der til afsnit omhandlende BAT.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at vandforbruget er på et fornuftigt niveau i forhold til bedriften produktion. Ved overholdelse af de givne vilkår og gennemførelse af vandbesparende foranstaltninger på ejendommen vurderes det, at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på omgivelserne.

3.3.8 Spildevand, regnvand og vask af maskiner og sprøjteudstyr

Der er stillet vilkår om, at vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lign. skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder. Dette er krævet for at undgå at vand fra vask af ovenstående kan flyde til kloaker eller strømme til andre uhensigtsmæssige steder, hvor det kan forårsage forurening eller uønskede påvirkninger af omgivelserne.

Spildevand, som skal indgå i beregning af opbevaringskapaciteten, omfatter ud over vand fra vask af stalde og vand fra vask af maskiner også overfladevand fra vaskeplads, som ledes til gyllebeholder. Disse forhold er fastholdt i vilkår for at sikre hensigtsmæssig opbevaring af spildevandet.

Vand fra vask af stalde indgår ligeledes i beregning af gødning fra staldene.

Der skal etableres en vaskeplads på ca. 400 m² (denne skal der gives særskilt godkendelse til af byggemyndigheden), og der vil med udgangspunkt i ca. 700 mm nedbør/m² komme ca. 280 m³ regnvand fra vaskepladsen. Dertil kommer der ca. 300 m³ vand fra vask af maskiner og lign. Herved skal der i kapacitetsopgørelsen således indgå 580 m³ ud over de beregnede mængder af gylle.

Der er stillet vilkår om, at vask af maskiner, redskaber og dyretransporter skal foregå på støbt tæt plads med bortledning af spildevandet til gyllebeholder. Overholdelse af dette vilkår skal være med til at sikre, at der ikke sker overfladeafstrømning af spildevand til kloak eller lignede, som kan forårsage forurening.

Der skal gøres opmærksom på, at der vil komme overdækning på gyllebeholderne, hvilket reducerer mængden af regnvand i beholderne. For den endelige kapacitetsberegning henviser der til afsnit omkring flydende husdyrgødning.

De nævnte typer af spildevand ledt til gyllebeholder udbringes sammen med gødningen på markerne.

Tagvand fra bygningssettet ledes dels via samlebrønd til dræn mod Vest, som munder ud i grøft Vest for ejendommen og videre til Å, og desuden til dræn mod Øst. Med hensyn til tilladelse til udledning af dette vand er der søgt om tilladelse hertil, med tilladelsen indgår ikke i denne godkendelse.

Afledning af vand fra øvrige befæstede arealer sker via kloak.

Sanitært spildevand fra driftsbygninger ledes til septitank placeret ved indgang servicenum.

Spildevand fra stuehus ledes til septitank med stuehus. Begge tanke er tilmeldt tømningsordning.

Med hensyn til håndtering af sprøjteudstyr (fyldning og vask) henvises der til afsnit om Råvarer og hjælpestoffer.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at kapaciteten i gyllebeholderen er tilstrækkelig til at rumme de givne mængder spildevand, herunder regnvand, i ansøgt drift, hvilket fremgår af afsnit om flydende husdyrgødning.

Det er vurderet, at spildevandsafledning til overfladevand (tagvand o.l.) kan sker i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser, og spildevand, der er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen kan håndteres i overensstemmelse med denne bekendtgørelses regler.

Ligeledes vurderer kommunen, at den samlede håndtering af spildevand herunder regnvand sker på forsvarlig vis, således at der ikke sker væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge heraf.

3.3.9 Affald (døde dyr, fast og olie/kemikalie)

Fast affald

Størstedelen af affaldet håndteres via kommunal bortskaffelsesordning. Det opbevares i og bortskaffes via container til brandbart affald på 500 liter, som tømmes 1-2 gange ugentligt via indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder.

Affaldstyperne kan omfatte:

Brændbart affald (diverse inkl. tomme medicinglas, tom emballage af pap, papir og plast, -også fra overdækning af halm på mark).

Lysstofrør (EAK-kode 20 01 21) opbevares i staldbygningen og bortskaffes efter behov af ansøger via den kommunale ordning. Der forventes ca. 50 brugte lysstofrør pr. år.

Metal/jern (EAK-kode 20 01 06) bortskaffes via skrothandler efter behov, og opbevares kun i ganske kort tid ex. i maskinhus.

Akkumulatorer (EAK-kode 16 06 01) bortskaffes straks efter udskiftning (1-2 stk. årligt) enten via mekaniker eller kommunal ordning.

Olie- og kemikalieaffald

Olie- og kemikalie affald bortskaffes via kommunal modtageordning.

EAK-koder (olie/kemikalier)

02 01 09 (landbrugskemikalieaffald) afleveres til kommunens modtageordning.

13 02 08 (spildolie) opbevares i tønder i kemirum/maskinhus. Ca. 100-200 liter årligt.

Derudover opbevares diverse spraydåser og lign. til smøring af maskiner og lign. i maskinhus i lukket skab.

16 01 07 (olie- og brændstoffiltre) opbevares i kemirum.

Alle typer olie- og kemikalieaffald afleveres via kommunens modtageordning til Alfa-special. Medicinrester og kanyler opbevares i køleskab i forbindelse med staldanlægget og afleveres til dyrlæge.

Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, og bortskaffelsen skal ske i overensstemmelse med kommunes affaldsregulativ.

Døde dyr

Døde smågrise opbevares i lukket kølecontainer placeres ved kornsiloer nord for løbe/drægtighedsstald. Mængderne kan variere, men containeren kan rumme op til ca. 50 stk. ad gangen. Containeren tømmes ca. 1 gang om ugen, hvor DAKA henter den ved opsamlingsstedet. For søer og slagtesvin varierer mængderne, men de afhentes med en dags varsel efter behov ved opbevaringsstedet. Det forventes, at der vil være ca. 100 døde søer/slagtesvin årligt. Opbevaringen sker således, at der ikke er risiko for uhygiejniske forhold, og at skadedyr ikke har adgang til kadaverne.

Afhentningsstedet ligger på en markvej ca. 150 meter fra vejen (Hønselægget), og det vurderes ikke muligt for forbipasserende at se de døde dyr.

Da affald er et meget reguleret område, vurderer kommunen, at det ikke er nødvendigt at sætte særskilte vilkår om de mest almindeligt forekomne affaldstyper. I de generelle bemærkninger efter vilkårene er der således blandt andet henvist til kommunens regulativer, som alle borgere og virksomheder er forpligtiget til at overholde.

Der henvises endvidere til bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr, der overflødiggør vilkår om dette.

Den eneste affaldsfraktion, hvor kommunen har fundet det påkrævet at sætte vilkår til, er kasseret foder og oprensede foderrester. Årsagen til vilkåret om, at det skal opbevares på fast bund og under plast (eller i gyllebeholderen, hvor der er flydelag), er, at der kan udvikles endog særdeles generende lugte fra foder under forrådnelse.

Endelig er der sat vilkår om, at korrekt bortskaffelse af bedriftens affald skal kunne dokumenteres f.eks. ved regninger fra godkendte transportører og / eller modtageanlæg.

Kommunen vurderer, at der ikke vil være problemer med hensyn til affaldsbortskaffelse fra virksomheden.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at der på basis af overholdelse af givne vilkår og generelle regulativer ikke vil være problemer med hensyn til håndtering og bortskaffelse af affald fra virksomheden. Alle kemikalier, olieprodukter, pesticider mv. opbevares forsvarligt på steder med fast bund uden afløb, og med mulighed for opsamling af spild. Affaldsopbevaring, håndtering og bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

3.3.10 Råvarer og hjælpestoffer (olie og kemikalier)

Olie og dieselolie

Der er på ejendommen ingen fyringsolietank i brug. Oliefyrt anvendes kun som backup til halmfyrt. Tager olie fra dieseltanken i maskinhus ved akut behov.

Der er i maskinhuset to dieselolietank på hhv. 4000 og 1800 liter, hvor der er fast bund og ingen afløb.

Tanken er ikke aflåst, og placeret inden for porten, og dermed tæt på den ubefæstede forplads. Der er ikke sat vilkår om, at der skal laves en opkant, der kan sikre mod at evt. spild løber ud af maskinhuset. Men ved renovering af gulvet bør dette etableres.

Der er ikke stillet særlige vilkår i forbindelse med opbevaring af diesel og fyringsolie da dette er omfattet af Olie-tankbekendtgørelsen.

Der er et årligt forbrug af dieselolie på ca. 15-20.000 liter til markdriften.

Der er sat vilkår om, at øvrige olieprodukter og flydende handelsgødning skal opbevares forsvarligt, så der ikke er risiko for forurening af jord, grundvand eller overfladevand. Samtidig bør der være etableret mulighed for opsamling af eventuelle spild.

Pesticider/sprøjtemidler

Pesticider opbevares i aflåst rum med fast bund og uden afløb i bygning A (maskin/poltestald).

Ved fyldning af sprøjte, indledes det med, at tre plasttønder, som står placeret udenfor kemirummet, fyldes med vand. Derefter tappes der vand fra disse til sprøjten. Selve fyldning af sprøjte med kemikalier sker i marken, hvor sprøjten også efterfølgende kan skylles/vaskes.

Sprøjteudstyr og maskiner kan fremover vaskes på ny vaskeplads, der etableres ved gyllebeholder. Vaskepladsen vil få afløb til gyllebeholder, og skal have en særskilt tilladelse. Der er ikke stillet vilkår om påfyldning af marksprøjte, samt vask af maskiner, idet disse krav fremgår af bekendtgørelse om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler.

Ved skylning i marken skal der naturligvis rettes opmærksomhed på risiko for afløb til overfladevand, hvilket ikke må finde sted.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at forhold omkring olietanke og opbevaring af olieprodukter og pesticider følger generelle regler, og der ikke vil være væsentlig risiko for forurening i forbindelse med disse ved overholdelse af de stillede vilkår.

Det vurderes, at de generelle regler for håndtering af sprøjteudstyr er overholdt, ved at der ikke sker påfyldning af sprøjte direkte fra boring, vandhane eller overfladevand. Samtidig er der ikke risiko for afløb til overfladevand ved rengøring af sprøjte på vaskeplads med afledning til gyllebeholder. Ved overholdelse af generelle krav og stillede vilkår vurderes der ikke at være væsentlig påvirkning på omgivelserne som følge af håndtering af sprøjteudstyr og kemikalier.

3.3.11 Driftsforstyrrelser og uheld

Som eksempler på mulige driftsforstyrrelser eller uheld på ejendommen, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift, er følgende angivet:

- Brand
- Hærværk
- Påkørsel af gyllebeholder eller olietank eller andre uheld, der kan give anledning til udslip af gylle eller olie.
- Udløb af olie fra tønder mv.
- Punktforurening ifm. Håndtering af plantebeskyttelsesmidler.

For at minimere risikoen for uheld træffes følgende forholdsregler:

- Kemikalier opbevares i aflåst rum uden afløb.
- Der udføres 10-års beholderkontrol.
- Der anvendes gyllevogn med sugetårn, med tilbageløb til beholder ved påfyldning. Derved minimeres risikoen for spild/overløb i forbindelse med håndtering af gylle ved udbringning.
- Spildolie oplagres på fast bund uden afløb.
- Der er arbejdet en beredskabsplan for ejendommen.

For at minimere gener og forurening ved uheld gøres følgende:

- Der etableres en jordvold mellem gyllebeholdere og nærtliggende vandløb.
- Spild af olie, gylle eller kemikalier opsamles hurtigst muligt.
- Beredskabsplan ligger tilgængelig og følges ved uheld.

Med hensyn til krav til beredskabsplan henvises der til senere afsnit herom.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at de beskrevne forholdsregler og tiltag i forbindelse med driftsforstyrrelser og uheld sammen med brug af beredskabsplanen i tilstrækkeligt omfang forholder sig til kritiske situationer. Samtidig hermed er de beskrevne relevante forholdsregler med til at sikre, at der ikke vil være væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge af uheld og driftsforstyrrelser.

3.3.12 Biaktiviteter

Der er på ejendommen installeret et halmfyr, hvilket der er givet tilladelse til af Guldborgsund Kommune på et tidligere tidspunkt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at halmfyret ikke vil have en væsentlig virkning på omgivelserne.

3.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

3.4.1 Ammoniak og natur

Beregningerne foretaget i ansøgningen viser, at husdyrbruget har et samlet tab af ammoniak til omgivelserne, beregnet som summen af emissionerne fra hhv. staldene og gødningslagre. Ved beregningerne er baseret på oplysninger omkring typen af husdyrholdet, indretning af staldanlæggene, fodersammensætningen og opbevaring af husdyrgødningen. Ammoniakemissionen fra stald og lager er vist nedenfor:

Kilde til emission	Emission efter
Stalde	5842,28 kg N
Opbevaringslagre	423,64 kg N
Samlet ammoniakemission	6265,92 kg N
Meremission fra anlæg	+ 1857,72 kg N

Den samlede emission af ammoniak fra anlægget øges i forhold til den nuværende produktion som følge af en udvidelse af husdyrproduktionen.

Alle staldafsnit og opbevaringsanlæg ligger længere væk en 1000 meter fra det nærmeste naturområde, der er at betragte som et § 7-område.

Det generelle ammoniak reduktionskrav på 20 % gælder for stalde, hvor der gennemføres ændringer eller nyetableringer. Reduktionskravet er vurderet i forhold til referencesystemerne, og beregningerne i it-ansøgningen viser, at kravet ved den angivne drift overholdes.

I ansøgningsmaterialet er det oplyst, at det generelle krav opfyldes ved anvendelse af følgende tiltag:

- Al dybstrøelse bringes direkte ud og nedpløjes
- Gyllebeholdere overdækkes med teltdug
- Der anvendes benzoesyre til foderet til smågrisene
- Der anvendes foder med reduceret indhold af råprotein til smågrisene

Der skal henvises til de enkelte vilkår i relation til ovenstående, og vurderinger gennemført i bilag 4 til denne godkendelse "Vurdering af følsom natur i forhold til udvidelse af husdyrproduktionen på Hønselægget 2, 4891 Toreby L.". Konklusionen i notatet fremgår af nedenstående afsnit om samlet vurdering.

Yderligere nærmere forhold omkring Natura 2000-områder, § 7 lokaliteter, beskyttede naturområder efter naturbeskyttelseslovens § 3 og Habitatdirektivets Bilag 4 arter fremgår af senere afsnit.

Indenfor 1000 m afstand fra stald og opbevaringslager på Hønselægget 2 er der en række søer, der er omtalt i ovenstående naturvurdering, og omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Endvidere findes der et mindre nyregistreret moseområde, der ligeledes er omfattet af § 3.

Det er kommunens vurdering, at projektets merbelastning med kvælstof ikke vil påvirke naturområderne i sig selv væsentligt negativt, da naturområderne ikke er næringsbegrænsede. Dette gør sig dog ikke gældende for vegetationen i og omkring vandhul nr. 2, som modtager 1,19 kg N/ha/år i deposition.

På den baggrund vurderes det, at det ansøgte projekt, vil påvirke vandhul nr. 2 samt den tilhørende randzone af bevoksning omkring vandhullet væsentligt negativt og dermed ødelæggelse eller beskadigelse af paddernes yngle- og rastesteder.

For at sikre sig, at der ikke sker en gradvis forringelse af yngle- og rasteområder for bilag IV paddearter i og omkring vandhul nr. 2 er der stillet vilkår om, at der foretages regelmæssig pleje i og omkring vandhullet.

Det er vurderet at overholdelse af vilkår om pleje vil bevirke, at der ikke vil ske beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf.

Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Kommunens vurdering

Nærmeste § 7 område ligger ca. 2,7 km syd for ejendommen, og det er konstateret, at belastninger med ammoniak fra anlægget ligger under lovens beskyttelsesniveau. Tillige vurderes det, at belastningen ikke er væsentlig negativ.

3.4.2 Lugt

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er staldventilation, og vurderinger af lugt i forhold til omkringboende vurderes udelukkende ud fra staldanlæg til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og opbevaringsanlæg samt ved udbringning indgår ikke i lugtberegningerne, og håndteres derfor primært ved hjælp af generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Lugtemissionen beregnes på forhold som: dyretype, kg dyr på stald (stipladser) og staldsystem. Derfor er der sat vilkår om, hvor mange dyr (stiplader), og ved hvilke vægtintervaller, der må være dyr i staldene samtidig, da det er forudsætning for beregningerne og deraf følgende vurderinger.

Der er beregnet geneafstande, som angiver krævede minimumsafstande fra forskellige beboelsestyper til staldene, er angivet nedenfor i forhold til de aktuelle afstande.

	Beregnet geneafstand Lovens minimums krav	Aktuel afstand Den vægtede gennemsnitsafstand
Byzone/sommerhusområde	646,55 m	1760
Samlet bebyggelse	469,55 m	750
Enkelt bolig	192,09 m	508

- alle geneafstande er angivet ud fra den "Ny lugtvurderingsmodel" i ansøgningssystemet som først begrænsende model.
- Angivelse af den vægtede gennemsnitsafstand er angivet ud fra opgørelse i it-ansøgningens regneark.

Der gøres opmærksom på at geneafstanden er angivet i forhold til et vurderet lugtcenter for en eller flere af staldene og til kanten af nærmeste bolig. Til denne beregning har systemet lavet et vægtet lugtbidrag fra de enkelte stalde.

Illustration af geneafstande (som cirkler fra alle stalde) i forhold til anlægget og omgivelserne. Med udpegning af nærmeste enkelt bolig, samlet og byzone.

Der er ikke truffet særlige lugtbegrænsende foranstaltninger.

Beregningerne foretaget i det elektroniske ansøgningssystem viser, at lugtgeneafstanden (den afstand, der skal være til lugtkilden før lugten vurderes til at være uvæsentlig) er overholdt både for den nye lugtvejledning og FMK-vejledningen, idet afstanden til henholdsvis byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er større end de beregnede geneafstande.

Alle stalde ligger mere en 1,2 gange den beregnede geneafstand for enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone/sommerhusområde.

I den samlede vurdering af lugtgener fra et husdyrbrug skal påvirkningen fra eventuelle andre husdyrbrug med mere end 75 DE inddrages. Der skal således tages højde for en kumulativ effekt, hvis staldanlægget som miljøgodkendes ligger tættere end 300 meter fra byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse/visse lokalplaner eller tættere end 100 meter fra en enkeltbolig.

Staldanlægget på Hønselægget ligger udenfor alle de nævnte grænser, og der er således ikke medregnet en kumuleret effekt fra andre husdyrbrug ved lugtberegninger/vurderingerne.

Lugtemissionen fra husdyrbrug er dog meget afhængig af, hvordan landbruget drives. Der er derfor sat en række vilkår, der skal sikre mod lugtgener. Lugt fra gyllebeholdere og andre gødningslagre indgår ikke i lugtberegningerne, men disse kan bidrage med betydelige lugtgener ved uhensigtsmæssig drift. Det drejer sig om vilkår, om at teltoverdækningen på gyllebeholderen skal vedligeholdes, så den effektivt sikrer mod fordampning og mod opspædning med regnvand. Ligeledes er der sat vilkår om at teltoverdækningen skal lukkes/reetableres umiddelbart efter omrøring og udbringning af gylle. Der er yderligere sat vilkår om, at omrøring af gyllen skal minimeres.

Der er sat vilkår om, at alt dybstrøelsen skal udbringes direkte fra stalden, og der vil således ikke skulle opbevares gødning i markstak, hvilket ville kunne medføre lugtgener for omkringboende.

De stillede vilkår om god staldhygiejne og renholdelse af ejendommen er ligeledes væsentlig for begrænsning af lugten fra ejendommen.

Der er endvidere indsat mulighed for, at der ved væsentlige lugtgener kan kræves undersøgelser af, hvordan disse kan begrænses, samt der evt. kan stoppes for omrøring i gyllen i weekender og på helligdage.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelse indenfor de tre typer er overholdt med relativ stor margin. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne. Der er relativt langt til omkringboende, og blandt andet overholder afstanden til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt afstandskrav til samlet bebyggelse.

Der vil blive etableret teltoverdækning på både den eksisterende og den nye gyllebeholder, hvilket betyder at der ikke vil være lugtafgivelse fra disse hen over året. Der kan naturligvis forekomme lugt i forbindelse med overpumpning, omrøring og udbringning af gyllen. Det er kommunens vurdering, at lugt fra gyllebeholderne ikke vil være til gene for naboerne. Når gyllen skal omrøres og bringes ud, vil der altid være lugtgener. Det er kommunens vurdering, at ansøger med hensynsfuld håndtering og varsling af tidspunkter for udbringning tager udbredt og tilstrækkeligt hensyn til de naboer, der kunne blive mest generet af dette.

3.4.3 Fluer og skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr foregår igennem forebyggelse, dvs. ved daglig oprydning og renholdelse, så der ikke opstår forhold der tiltrækker skadedyr, og hvor disse har gode betingelser for formering.

Der er stillet vilkår om, at der skal gennemføres en effektiv rottebekæmpelse, for at undgå opformering af rotter på ejendommen. Rottbekæmpelsen består som tidligere nævnt i, at der generelt opretholdes en god orden og hygiejne, således at rotternes leveduligheder reduceres.

Med hensyn til rottebekæmpelse er det aftale med Mortalin, som opsætter og tilser rottekasser.

Der anvendes gyllefluer i løbestalden, og derudover vurderer ejer ikke at der er behov for yderligere aktiv fluebekæmpelse pt. Ved behov vil fluerne blive bekæmpet i henhold til retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Det fastsatte vilkår om effektiv fluebekæmpelse, som minimum i overensstemmelse Statens Skadedyrslaboratoriums retningslinjer må betragtes som minimumskrav. Retningslinjerne giver frit valg mellem biologisk bekæmpelse med rovfluer og snyltehvepse eller kemiske bekæmpelsesmidler. Ud fra et renere teknologisynspunkt er biologiske bekæmpelse at foretrække, men effekten af den biologiske bekæmpelse er meget afhængig af staldtypen. P.t. er der ikke belæg for at sige at biologisk bekæmpelse er BAT og vi må derfor sætte kravet til effekten og lade det være op til den driftsansvarlige at vælge metoden. I ansøgningen er det oplyst, at der dels bruges gift og dels rovfluer.

Kommunens vurdering

Guidborgsund Kommune vurderer, at der generelt i forbindelse med dyrehold kan forekomme gener fra skadedyr (mus og rotter m.v.), som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at imødekomme unødige gener.

Generne i form af lugt og fluer vurderes, at være tilstrækkeligt reguleret med de opstillede vilkår, således at påvirkningerne af naboerne kan holdes på et uvæsentligt niveau. Ved vurderingen af dette er der taget højde for husdyrbrugets placering i forhold omkringboende, som ligger i relativ stor afstand fra anlægget på Hønselægget 2.

3.4.4 Transport

Transporter i forbindelse med ejendommen omfatter bl.a. levering og afhentning af grise, afhentning af døde dyr, kørsel i forbindelse med drift af ejendommens arealer, herunder udbringning af husdyrgødning.

Antallet af transporter vil for nogle af transporterens vedkommende blive forøget i forbindelse med udvidelsen af husdyrproduktionen.

Det vurderes at der samlet vil blive ca. 6-8 dyretransporter pr. uge til og fra ejendommen. Det drejer sig om afhentning af smågrise (30 kg), afhentning af dyr til slagting (søer+opfedning), samt døde dyr til destruktions.

Dertil kommer lastbiltransporter i øvrigt (diverse fragtleverancer, foder/mineraler, afhentning af affald, levering af brændstof, gødning mv.), og det forventes uændret at være 3-4 transporter i gennemsnit pr. uge.

Samlet vil der i forbindelse med den daglige drift være ca. 12 transporter pr. uge, svarende til 1-2 daglige transporter.

Transporter med lastbil sker typisk i tidsrummet 7-16. Dog vil visse transporter ske udenfor dette tidsrum, specielt hvad angår afhentning af dyr til slagteri.

Transporter med traktortrukket vogn er meget ujævnt fordelt henover året pga.

sæsonspredning. Der vil fremover være ca. 300 transporter pr. år med gylle, hvilket er omtrent en fordobling af de nuværende, som følge af den øgede produktion. Transporterne sker i forbindelse med udbringning på markerne, med størstedelen i foråret (april-maj) og resten i efteråret (september-oktober).

Antallet af transporter med korn i høstperioden vil være uændret på 150-200 stk. pr. år.

Størstedelen af arealerne ligger samlet omkring ejendommen, og transporterne foregår i udstrakt grad ad markveje og mindre landeveje udenfor bymæssig bebyggelse. Også transporter til de marker, der er placeret lidt længere væk fra ejendommen, foregår primært ad veje, der går udenom tæt bebyggede områder. Transporter af gylle til egne arealer og øvrige transporter til og fra ejendommen fremgår af bilag 3.

Transporter med traktor foregår primært på hverdage indenfor normal arbejdstid. Dog vil transporter med korn også foregå udenfor normal arbejdstid da høsten er stærkt afhængig af vejrforhold.

I lighed med den hidtidige drift forventes det ikke at transporter til og fra ejendommen vil give anledning til gener for de omkringboende, bla. På grund af tidspunkterne, transportruterne og ejendommens solitære placering.

De typiske transportruter er indtegnet på bilag 3.

Transporter til og fra ejendommen kan være en væsentlig kilde til støj og mulige gener for omkringboende. for at mindske risikoen for gener i forbindelse med transporter med tung trafik, er der sat vilkår om, at disse så vidt muligt skal planlægges til hverdage mellem 7.00 og 18.00.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at omfanget af transporter ikke antager et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboerne i området. De angivne ruter for transport af gødning er efter kommunens vurdering hensigtsmæssige, og vil ikke medføre betydelige gener for omkringboende. Dette er også set ud fra, at de hovedsagligt vil foregå i dagtimerne og over en kortere periode på året.

Støj og rystelser i forbindelse med transporter vil dog altid være afhængig af, i hvilket omfang landmanden forstår at vise hensyn, dvs. måden der køres på og tidspunktet.

3.4.5 Støj fra anlæg og maskiner

De væsentligste stationære støjkilder på ejendommen omfatter ventilationsanlægget, foderanlæg og kornblæserne. Ventilationsanlægget er i konstant drift, når der er grise i staldene af hensyn til grisenes sundhed og velfærd. Der skal i den nye stald indsættes moderne, energieffektive og støjsvage ventilationsaggregater, og i den eksisterende stald vil ventilationsanlægget blive udskiftet til et tilsvarende støjsvagt anlæg, når der opstår behov derfor.

Konsulenten har angivet, at kornsiloernes tørringsanlæg anvendes i forbindelse med høst i august/september måned, og at det i perioder vil køre op til 24 timer i døgnet.

Derudover er der gyllepumpe, som består af en elektrisk pumpe der er meget støjsvag i forhold til en traktorpumpe.

Yderligere kilde til støj kan være lejlighedsvis brug af kompressor.

Derudover kan der være støj fra dyrene, hvilket hovedsagligt kan forekomme når de fodres eller flyttes mellem staldafsnit eller til transport til og fra ejendommen.

Der er indsat vilkår om maksimalt tilladelig støj og vilkår om, at der kan kræves udført støjmåling og / eller -beregning. Kontrol af støjen vil kun komme på tale, hvis der opstår begrundet mistanke om, at de fastsatte maksimale støjgrænser er overtrådt.

Det skal særlig bemærkes, at støjvilkårene drejer sig om støj fra og i forbindelse med selve anlægget. Dvs. støj fra markdrift, der ikke er direkte knyttet til driften af besætningen ikke skal medtages ved evt. støjmåling og / eller -beregning. Undtaget er således støj fra mejetærsker, traktorkørsel i forbindelse med jordbehandling, såning, sprøjtning m.m. Omvendt skal transport og udbringning af gylle tages med ved evt. støjmåling og / eller -beregning. Ligeledes er transport og udbringning af gylle med i de transporter, der skal planlægges til almindelig arbejdstid. Dette krav er dog ikke strengere end, at selve udbringningen af gylle naturligvis kan finde sted på andre tidspunkter, hvis vejrliget nødvendiggør det.

En væsentlig kilde til støj kan være transporter til og fra ejendommen. Udover vilkår om støjgrænser og evt. kontrol af disse, er der således indsat vilkår om, at transporter af dyr, gylle og foder, så vidt det er muligt, skal planlægges til dagtimerne i hverdage mellem 07.00 og 18.00. Dette er indsat for at mindske risikoen for støjgener for naboerne.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer på baggrund af afstande til omkringboende og overholdelse af de stillede vilkår, at støjen fra anlægget vil overholde miljøstyrelsens retningslinjer. På baggrund heraf vurderer kommunen, at støj fra ejendommen ikke forventes at give anledning til væsentlige støjgener for de omkringboende.

Der er ikke foretaget støjberegninger, idet de nærmeste naboer ligger så langt fra bedriften, at det ikke vurderes, at der vil opstå væsentlige gener i relation til støj.

3.4.6 Støv fra anlæg og maskiner

Støv forekommer primært i forbindelse med håndtering af korn i høstperioden, idet der tilføres korn til ejendommen til opbevaring i siloer.

Derudover kan håndtering af halm og foder medføre betydelig støv. Halm opbevares i halmlade, og der vil kun være minimale støvgener forbundet med at halmen flyttes til staldene.

Al håndtering af foder (mølleri, blander mm.) foregår indendørs i foderlade, og udfodringen foregår i lukkede systemer, hvilket bidrager til reduktion af støvgener. I forbindelse med levering af tilskudsfoder og mineraler, kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter. I mange tilfælde leveres midlerne i bigbags, hvilket betyder, at der ikke ligger løst foder, som kan forårsage støv. Ved udvidelsen vil foderforbruget stige, men da blandingen i sig selv ikke forårsager væsentlige støvgener, vil der derfor ikke ske en forøgelse af eventuelle støvgener ved udvidelsen.

Ved fornuftig håndtering af halm og foder udenfor staldene forventes der ikke at være væsentlige påvirkninger af støv udenfor ejendommen og dermed de omkringboende.

Placering af de forskellige kilder fremgår af bilag1.

Derudover kan der komme støv i forbindelse med transport og markdrift.

Da der sker en stigning i antallet af transporter, kan det ikke udelukkes, at der kan forekomme flere støvgener, men da transporten til og fra bedriften foregår langt fra omkringboende, vil en forøgelse i støvgener ved naboer i denne forbindelse være vanskelig at måle.

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Der er sat vilkår om, at driften i anlægget ikke må medføre støvgener udenfor ejendommens skel, da dette vil kunne opfattes som en væsentlig gene for omkringboende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlige støvproblemer eller støvgener for omkringboende. Ved denne vurdering er der taget hensyn til den relativt store afstand til omkringboende. Dog henvises der til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

3.4.7 Lys

Udendørs findes der kun lysstofrør, og på den nye smågrisestald vil der blive opsat lysstofrør på gavlen mod vest (ca. 4 stk.). pt. sidder der 4 lysstofrør på sostaldens gavl mod øst. Der findes almindelig arbejdslys i form af lysstofrør/lamper udendørs. Indendørs anvendes der også lysstofrør i staldene, der er tændt efter behov, dvs. primært når der arbejdes i staldene, og dagslys ikke er tilstrækkeligt. Der kan således komme lys fra staldvinduerne i mørke perioder. Der findes ikke udendørsbelysning der kan have generende fjernvirkning (projektorer og lign.). Det nye lys, som opsættes på den nye smågrisestald vil blive afskærmet i forhold til nærmeste nabo, da der ligger gyllebeholdere imellem.

Der er indsat vilkår om, at indretning af drift af husdyrbruget skal sikres således, at naboer ikke generes af lys fra vinduer, porte, køretøjer og lign.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende, trafikanter eller landskabelige hensyn. Der er ved denne vurdering taget hensyn til afstand til omkringboende og placering af lyskilder specielt udendørs.

3.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING**3.5.1 Gødningstyper og mængder**

Gødningsproduktionen på ejendommen er beregnet ud fra Landbrugets Byggeblad nr. 95.03-03, revideret d. 27.08.2009, og består af svinegylle og dybstrøelse.

Mængden af det producerede gødning er opsummeret i nedenstående tabel:

Tallene er af konsulent beregnet i at regneark, og der er for mentlig gennemført korrektioner i forhold til de aktuelle vægtgrænser, og vægtgrænser for normtal. For smågrise er der beregnet en korrektionsfaktor på 0,86, og for slagtesvin en faktor på 1,08 i forhold til de vægtgrænser der er forudsætning for normtallene for gødningsproduktionen.

Dyretype	Antal	Gødningstype	Normtal (t/dyr)	Gylle/dybstrøelse
Søer	1.000	Gylle	4,01	4.006 m3
Søer	1.000	Dybstrøelse	0,67 ***	622 ton/1.057 m3
Smågrise	32.000	Gylle	0,124 *	3.971 m3
Slagtesvin	1.700	Gylle	0,51 **	864 m3
Samlet flydende (gylle)				8.841 m3
Samlet dybstrøelse				622 ton/1.057 m3

*Normen for smågrise er ganget med faktor 0,86 da afgangsvægten er 30 kg men normen på 33 kg.

**Normen for slagtesvin er ganget med faktor 1,08 da afgangsvægten er 110 kg men normen på 107 kg.

***Det er kun når søerne går i drægtighedsstalden, at der produceres dybstrøelse.

Alt i tabellen er angivet i m3, og det antages jf. byggeblad, at 1 ton gylle, fast møg og ajle svarer til 1 m3. 1 tons dybstrøelse svarer til 1,7 m3.

Der er indgået aftale med Krenkerup Gods om afsætning af gylle til dem svarende til 205 DE.

Den årlige produktion, modtagelse og afsætning af kvælstof og fosfor i de forskellige gødningstyper på bedriften i den ansøgte drift fremgår af nedenstående tabel.

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Gylle	41.693,19 kg N	9.607,53 kg P	380,91 DE
Dybstrøelse	5.759,71 kg N	1.417,59 kg P	49,80 DE
Fast møg	-	-	-
Modtaget husdyrgødning (type)	-	-	-
Modtaget anden organisk gødning (type, halmaske fra DONG)	0 kg	100 kg	0 DE
Afsat husdyrgødning (gylle til Krenkerup)	Negativ -23.150 kg N	Negativ -5.335,0 kg P	Negativ -211,5 DE
I alt til rådighed	24.302,9 kg N	5.790,12 kg P	219,20 DE
Gylle	18.543,19 kg N	4.272,53 kg P	169,40 DE
Dybstrøelse	5.759,71 kg N	1.417,59 kg P	49,80 DE
Aske	0,0 kg N	100 kg P	0,0 DE

Bemærk at produktionen er beregnet efter normerne for 2005/06, og kan afvige i forhold til de aktuelle normer.

Beregningerne i ansøgningen er udført under forudsætning af, at gødningen håndteres som gylle og dybstrøelse samt lidt halmaske. For at sikre, at beregningsforudsætningerne for ammoniak og næringsstoffer på arealerne fastholdes, er der sat vilkår om, at staldene indrettes som angivet, og at gødningen håndteres som gylle og dybstrøelse. De i ansøgningen anførte staldsystemer er derfor fastholdt gennem vilkår om, at gødningen fra drægtighedsstaldene skal håndteres som dybstrøelse og gylle, og at alle gødning fra andre stalde skal håndteres som gylle. Ønskede fysiske ændringer i staldindretningen skal forelægges Guldborgsund Kommune til vurdering for eventuel godkendelsespligt inden ændringerne foretages.

Der er stillet vilkår om, at stierne med dybstrøelse skal tilføres tilstrækkelig halm eller anden strøelse, således at dybstrøelsesmatten altid er tør. Dette mindsker risikoen for lugt- og ammoniakfordampning fra stalden, samt risikoen for at der ikke opnås tilstrækkelig højt tørstofindhold i dybstrøelsen, som evt. senere skal lægges ud i markstak, med risiko for udvaskning til følge.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at overholdelse af de givne vilkår medvirker til, at forudsætningerne for beregningerne, som ligger til grund for miljøgodkendelsen holder. Det vurderes derfor, at der ikke vil være væsentlig risiko for øget påvirkning af omgivelserne med næringsstoffer end antaget og vurderet i de enkelte afsnit af miljøgodkendelsen.

3.5.2 Flydende husdyrgødning, opbevaring

Der er gylleproduktion i samtlige staldanlæg, og generelt ledes alt gylle til forbeholder, hvorfra det pumpes/flyttes til gyllebeholdere.

Udenfor "karantæne/poltestalden" er der en sugebrønd, hvorfra gyllen suges op efter behov. Gyllen herfra bringes til forbeholder med vogn ca. 3-4 gange årligt. Brønden er relativ høj (ca. 1 meter), og står udendørs. Der er i den forbindelse stillet vilkår om, at brønden skal overdækkes med dæksel, således at fordampning minimeres.

Ifølge den medsendte kapacitetserklæring er den årlige produktion af flydende husdyrgødning på 8.841 m³. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene. Dertil skal der lægges 300 m³ vand fra vask af maskiner på vaskeplads og 280 m³ overfladevand fra vaskeplads i form af direkte nedbør på vaskeplads. Der er i kapacitetsopgørelsen fratrukket 1000 m³ sparet regnvand i gyllebeholdere grundet etablering af overdækning i form af telt. Med et samlet overfladeareal på ca. 1.400 m², vil der teoretisk kunne trækkes ca. 1000 m³ vand fra i form af nedbør, ved 0,7 m³ regnvand pr. m².

Det samlede årlige behov for opbevaring er således på 8.421 m³.

Med den ansøgte ændring i dyreholdet sker der en væsentlig forøgelse af gylleproduktionen, og der bygges derfor en ekstra gyllebeholder.

Nedenstående tabel viser en oversigt over beholdere til flydende gødning på ejendommen:

Opbevarings-anlæg	Beholder dimension	Byggeår/kontrol år	Overdækning	Kapacitet	Lagerandel %	Pumpesystem fra beholder til gyllevogn
Gyllebeholder, (nuværende)	Diameter 30m, højde 5m	2001	Nej, "nu" Ja, "ansøgt"	3500 m ³	"nu" 100 "ansøgt" 50	Elektrisk der suger det op
Gyllebeholder (ny)	Diameter 30m og højde 5m		Ja	3500 m ³	"ansøgt" 50	Elektrisk der suger det op
Forbeholder og gyllekanaler				500 m ³		
Samlet			Ja	7500 m ³	100	Elektrisk der suger det op

Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for ejendommen opgjort til 7.500 m³, fordelt på to gyllebeholdere samt forbeholder og gyllekanaler. Dette svarer til 10,7 måneders opbevaring. Husdyrgødningsbekendtgørelsens anbefaling om tilstrækkelig opbevaringskapacitet er således overholdt, og kommunen vurderer at gødningen vil kunne opbevares forsvarligt og uden risiko for overløb.

Da denne kapacitet er vurderet tilstrækkelig til det ansøgte dyrehold, og ikke kan ændres uden ansøgning, er der ikke vurderet behov for at sætte vilkår til opbevaringskapaciteten på ejendommen.

Gyllebeholderne skal til enhver tid indrettes, drives og vedligeholdes i henhold til kravene i bekendtgørelsen om erhvervsmæssigt dyrehold.

Vilkårene til gyllebeholderne er udformet således, at hvis de nuværende krav til indretning, drift og vedligehold af gyllebeholdere skærpes, skal de nye regler følges. Dette er en skærpelse i forhold til ikke miljøgodkendte anlæg, idet nye lovkrav som hovedregel kun gælder for nyetableringer eller ved ansøgning om ændring af eksisterende anlæg.

Ved håndhævelse af disse vilkår, skal der dog tages hensyn til proportionalitetsprincippet. Dvs. inden der kræves væsentlige ændringer i de eksisterende anlæg pga. nye lovkrav, skal det vurderes om omkostningerne ved ændringerne står mål med de miljømæssige gevinster. Ved omkostningstunge ændringer vil der således blive tale om en forhandling, hvor der kan blive tale om f.eks. en tidsplan for gennemførelse af ændringerne.

For at sikre at der kan ske en forsvarlig overpumpning af gylle til og fra gyllebeholder, samt til gyllevogne, er der sat vilkår om, at der enten skal benyttes gyllevogne med egen påmonteret pumpe med returløb eller, der skal være læsseplads ved gyllebeholderne. Det er beskrevet i ansøgningen, at der etableres en læsse/vaskeplads ved gyllebeholderne, og denne skal indrettes så eventuelt spild bliver opsamlet og kan pumpes tilbage i gyllebeholderne. For at sikre, at læssepladsernes opsamlingskapacitet ikke er opbrugt af regnvand, er der ligeledes vilkår om, at læssepladserne skal renses ved arbejdsdagens ophør de dage, der læsses gylle. Rensningen skal være så grundig, at regnvand, der flader på pladserne ikke forurenes med gylle, men frit kan løbe ud over kanten af pladserne og sive ned.

For at minimere risikoen for udslip af gylle i forbindelse med pumpning er der sat vilkår om, at der skal benyttes en gyllevogn med automatisk pumpestop, når vognen er fuld eller med anden tilsvarende sikring mod overfyldning af vognen, samt at der skal være overvågning ved overpumpning mellem gyllebeholdere og mellem gyllebeholder og -vogn, for at forhindre, at der sker forurening med gylle, ved at vognen overfyldes eller andre uheld.

Den nye gyllebeholder ligger mere end 300 meter fra nabobeboelse, og der er således ikke krav om overdækning af beholderen. Overdækning af begge beholdere er frivillige tiltag, som er et led i opfyldelse af ammoniakkrav, og der er på baggrund heraf stillet vilkår dertil.

Der er af ansøger foreslået etablering af en jordvold mellem gyllebeholdere og nærliggende grøft mod Vest for at forebygge risiko for at gylle ved uheld ved gyllebeholdere kan flyde til grøften med deraf følgende risiko for skader i grøften og efterfølgende vandløb. Jordvolden er angivet til at blive ca. 1-1,5 m høj og 10-20 lang.

Dette er i miljøgodkendelsen indført som et vilkår.

Yderligere er der stillet vilkår om, at gødningsbeholdere der tages ud af drift tømmes og rengøres og gøres uanvendelig, hvis de afmeldes beholderkontrol. Dette er begrundet i, at der eller vil være risiko for, at der ved stadig tilledning af regnvand kan ske overløb, og for at sikre, at der ikke står beholdere, som der ikke føres kontrol på, og derved kan udgøre potentielle miljørisikoer.

Der foretages ikke behandling af husdyrgødning i form af separationsanlæg, beluftning, gyllekøling, biologisk behandling, forsuring eller lignende på ejendommen (se nærmere i afsnit omkring BAT).

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at der ved overholdelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlig risiko for påvirkning af omgivelserne i relation til flydende gødning.

3.5.3 Fast gødning incl. dybstrøelse, opbevaring

Dybstrøelsen fjernes kun fra stalden én gang årligt. Efter fjernelse fra stalden køres det i marken til umiddelbar udbringning. Dette giver mulighed for, at en større andel af dybstrøelsen kan udbringes til nedpløjning i marken. Normtallet for et sostaldsanlæg angiver at 50 % udbringes direkte til nedpløjning, men på denne ejendom vil det være 100% af dybstrøelsen der køres direkte til nedpløjning, hvilket er en forudsætning for beregningerne og det er indført som et vilkår, at dybstrøelsen skal håndteres således.

Der er i både nudrift og til den fremtidige drift valgt et system med spalter og dybstrøelse af hensyn til dyrevelfærden.

Der forventes ifølge gødningsberegningerne en årlig produktion af dybstrøelse på ca. 622 tons svarende til 1057 m³.

Ved at dybstrøelsen ikke skal ligge i markstak i længere tid, minimeres ammoniakfordampningen fra lagring af dybstrøelse betydelig. Der er i samme forbindelse ikke stillet vilkår til håndtering og placering af dybstrøelse i markstak, da det ligger som en forudsætning for godkendelsen at 100 % udbringes direkte.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at når 100 % af dybstrøelsen køres direkte til udbringning/nedpløjning vil det have en betydelig reducerende effekt på ammoniakfordampningen fra lagring af dybstrøelsen, og der vil samtidig reducere eventuelle gener for omkringboende, når gødningen ikke skal ligge i en markstak over længere tid. Samtidig vil der ikke være risiko for udvaskning af næringsstoffer fra en eventuel markstak, og/eller påvirkning af naturområder med luftbåren ammoniak, som kunne ligge i tilknytning af en markstak

3.5.4 Anden organisk gødning

Der modtages på ejendommen jf. kontrakt ca. 30 tons halmakse årligt til udbringning på arealerne. Indholdet af næringsstoffer i halmaksen er medtaget, og indgår i beregningerne med 100 kg P, 0 kg N og 0 DE.

Halmakse må ikke opbevares i markstak jf. bekendtgørelse om bioaske. Hvis aksen ønskes opbevaret i marken skal forskrifterne i bekendtgørelsen følges.

Der modtages ikke andre typer af organisk gødning på ejendommen, hvilket der ligeledes er stillet vilkår omkring.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlig påvirkning på omgivelserne af modtaget anden organisk gødning.

3.6 PÅVIRKNING FRA AREALER

3.6.1 Udbringningsarealer, harmoni og aftaler

Harmoni- og arealkrav

Til besætningen på 430,7 DE er harmonikravet på:
 $430,7 \text{ DE} / 1,4 \text{ DE/ha} = 307,65 \text{ ha}$

I henhold til bekendtgørelse nr. 1152 af 23.11.06 om husdyrhold og arealkrav m.v. med senere ændringer skal et husdyrbrug mindst ejer 25 % af harmonikravet for de første 120 DE og 30 % af harmonikravet for de efterfølgende dyreenheder. For Hønselægget 2 er ejerkravet således på:

$$(120 \text{ DE} / 1,4 \text{ DE/ha} \times 25 \%) + ((430,7 \text{ DE} - 120) \text{ DE} / 1,4 \text{ DE/ha} \times 30 \%) = 88 \text{ ha}$$

Alene på Hønselægget 2 er det ejede udbringningsareal på over 126 ha. Kravet om eget areal er således overholdt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer således, at harmoni- og arealkrav til bedriften er overholdt.

3.6.2 Lokalisering og data for arealer

Nedenstående tabel viser en oversigt over de ejede og forpagtede arealer, som anvendes til udbringning af husdyrgødning, og som de fremgår af ansøgningsmaterialet. Arealerne fremgår ligeledes af bilag 2A til 2D, hvor røde markeringer angiver arealer drevet under bedriften Hønselægget 2 og blå arealer er aftalearealer med Krenkerupvej 33. Det skal i den forbindelse fremhæves, at eventuelle ønskede udskiftning eller supplerings med nye arealer er underlagt anmeldeligt, og at kommunen skal til stilling til en senere anmeldelse inden arealerne må anvendes til husdyrgødning.

Navn	Ha	Dyrne-	JB	Yante-	Sædelt-	Ref.	N-43-0	N-43-1	N-43-2	N-43-3	C ₁	P-43-0	P-43-1	P-43-2	P-43-3
			type	type	type	nr.									
7-1	4,96 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	4,96 Ha	0,00 Ha	4,96 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
7-0	7,44 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	7,44 Ha	0,00 Ha	7,44 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
6-1	1,02 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,02 Ha	0,00 Ha	1,02 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
6-2	1,16 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,16 Ha	0,00 Ha	1,16 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
4-0	19,31 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	19,31 Ha	0,00 Ha	19,31 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
9-0	9,38 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	9,38 Ha	0,00 Ha	9,38 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
3-0	18,79 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	18,79 Ha	0,00 Ha	18,79 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
6-0	20,50 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	20,50 Ha	0,00 Ha	20,50 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
10-0	8,28 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	8,28 Ha	0,00 Ha	8,28 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
11-0	5,23 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	3,59 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,63 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	5,23 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
22-0	2,77 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	2,77 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	2,81 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
23-0 +23-1	7,76 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	7,76 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	7,81 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
21-0	23,25 Ha	Nej	JB6	Nej	S2	S2	23,25 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	23,25 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
20-0	20,87 Ha	Nej	JB6	Nej	S2	S2	20,87 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	20,87 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
24-0 +24-1	11,76 Ha	Nej	JB6	Nej	S2	S2	11,76 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	11,76 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
Total:	162,47 Ha						69,99 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	92,48 Ha	0,00 Ha	158,90 Ha	5,23 Ha	0,06 Ha	0,01 Ha

De stjerner (*) markerede arealer er manuelt redigerede af ansøger til at være beliggende i andre beskyttelsesområder for fosfor, nitrat og grundvand end det fremgår af kortværket til husdyrgodkendelse.dk. Arealerne kan også redigeres manuelt til at ligge udenfor beskyttelsesområderne.

I de efterfølgende beregninger bliver arealerne som er markeret med * behandlet efter de manuelt indtastede oplysninger i arealtabellen.

På de ejede og forpagtede arealer udbringes husdyrgødning svarende til 1,35 DE/ha, og til aftalearealerne afsættes husdyrgødning svarende til 211,5 DE.

De forpagtede arealer hører under følgende ejendomme, med tilhørende matrikler:

Ejer	Marknr.	Areal
Lissi & Arne Madsen Rosenlundvej 4 4891 Toreby L.	11-0	5,23 ha
Jørn Lauridsen Ved Teglskoven 6 4891 Toreby L.	10-0	8,28 ha
Arne Lindquist Hydesbyvej 21 4990 Sakskøbing	22-0 + 23-0 + 23-1 + 24-0 + 24-1	22,29 ha
I alt		35,8 ha

Der er således ejede og forpagtede arealer på i alt 162,47 ha fordelt på 126,7 ha ejede og 35,8 ha forpagtet. Derudover er der aftalearealer på 1156,7 ha.

Aftalearealer

Der er indgået aftale om afsætning af svinogylle til Krenkerup Gods, Krenkerupvej 33, 4990 Sakskøbing (211,5 DE). Da en del af bedriftens arealer ligger indenfor områder omfattet af restriktioner jf. Husdyrlovens beskyttelsesregler, skal der meddeles særskilt godkendelse efter denne lovs § 16 til denne bedrift.

Der er i denne miljøgodkendelse indsat vilkår om, at der må ske afsætning af husdyrgødning til Krenkerup med følgende mængder: 23.150 kg N, 5.335 kg P og 211,5 DE.

Der er kun angivet ca. 1.150 ha som gylleaftaleareal med Krenkerup i denne ansøgning, og der stilles vilkår om, at gødning fra Hønselægget kun må udbringes på disse arealer. Begrundelsen for vilkåret er, at der kun er foretaget vurderinger ud fra disse arealer i godkendelsen til Hønselægget 2.

Arealerne tilhørende Krenkerupvej 33, hvor der må udbringes husdyrgødning fra Hønselægget 2 fremgår af bilag 2A-D.

Der er sat vilkår om, at der til enhver tid skal kunne fremvises gyldig kontrakt med kortbilag over de aftalearealer, der modtager husdyrgødning fra bedriften, samt dokumentation i form af gødningsregnskaber.

Endelig er der sat vilkår om, at ændringer i udbringningsarealerne skal anmeldes til og godkendes af Guldborgsund Kommune.

Disse vilkår er stillet for at sikre, at forudsætningerne for beregningerne og dermed vurdering og tildeling af miljøgodkendelse er overholdt og kan kontrolleres.

Derudover ejes et par små arealer, som slet ikke er medtaget i ansøgningen, idet de ikke må modtage husdyrgødning.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at overholdelse af de givne vilkår og dermed forudsætninger for næringsstoffertilførsel på de givne arealer, vil medføre, at der jf. de gennemførte beregninger og vurderinger ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne.

3.6.3 Nitrat til overfladevand

Sårbarheden for udvaskningen af kvælstof i form af nitrat til overfladevand afgøres af hvilke nitratklasser arealerne ligger i. For nitratklasse 1-3 er der reduktion i det tilladte husdyrtryk, og hvis der ønskes fuldt husdyrtryk på arealerne skal udvaskningsberegningerne vise, at den aktuelle udvaskning vil være lavere end den maksimalt må være ifølge beregninger i den digitale ansøgning.

Nitratklasserne for arealerne er angivet nedenfor sammen med det maksimale dyretryk og udvaskningsberegninger for den aktuelle og den maksimale udvaskning, når der er taget højde for at der indgår 5 % ekstra efterafgrøder ud over lovkrav, hvilket er anvendt som tiltag med deraf følgende vilkår.

	Ha	Tilladt dyretryk	Tilladt DE	Maksimal udvaskning	Aktuel udvaskning
Nitratklasse 0	69,99 ha	1,40 DE/ha	97,99 DE	35,6 kg N/ha	35,6 kg N/ha
Nitratklasse 1	-	1,19 DE/ha	0,00 DE		
Nitratklasse 2	-	0,91 DE/ha	0,00 DE		
Nitratklasse 3	92,48 ha	0,70 DE/ha	64,74 DE		
Samlet	162,47 ha	1,0016DE/ha	162,73 DE		

Fordelingen af arealer i nitratklasser medfører, at der maksimalt må udbringes husdyrgødning svarende til 162,73 DE svarende til 1,0016 DE/ha. Ansøger ønsker at udbringe 1,35 DE/ha svarende til 219,2 DE. Med de gennemførte beregninger i ansøgningssystemets Farm-N model ses det, at den aktuelle udvaskning (med tiltag i form af 5 % ekstra efterafgrøder) ligger på samme niveau som grænsen for den maksimale udvaskning, hvorved reglerne for Husdyrgodkendelsesloven overholdes.

På bedriftens egne og forpagtede arealer er der stillet vilkår om, at der maksimalt må udbringes 219,2 DE pr. planår således at der ikke udbringes mere end 1,35 DE/ha, med tildeling af 24.302,9 kg N og 5790,12 kg P. Desuden er der sat vilkår om, hvilke arealer der må udbringes husdyrgødning på, disse arealer er angivet i bilag 2A-D.

For nærmere forhold omkring vurderinger for eventuelle påvirkninger af naturområder med næringsstoffer fra udbringning af husdyrgødning henvises der til vedlagte bilag 4: Vurdering af følsom natur i forhold til udvidelse af husdyrproduktionen, Hønselægget 2, 4891 Toreby, jfr. § 12 i Husdyrgodkendelsesloven". Konklusionerne i notatet er som følger:

Påvirkninger af hav - nitrat

Udbringningsarealerne for husdyrgødning ligger i oplandet til Guldborgsund og Smålandsfarvandet nord for Lolland, som er en del af Natura 2000-område nr. 173 "Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster".

Beregningerne viser, at udvaskningen af kvælstof fra husdyrbrugets arealer til Smålandsfarvandet og Guldborgsund udgør en mindre del af den samlede tilførsel af kvælstof til de marine områder fra Guldborgsund Kommune. N-udvaskningen ændres ikke væsentligt ved gennemførelse af det ansøgte projekt, og det vurderes, at de marine recipienter er tilstrækkelig beskyttet gennem generelle krav, og bidraget fra udbringning af husdyrgødning på arealer hørende til Hønselægget 2 er ikke væsentligt i forhold til den samlede belastning.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer på baggrund af arealernes placering i nitratklasser og driften af arealerne, at der ved overholdelse af de stillede vilkår og drift af arealerne som angivet i forudsætningerne for beregningerne, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne og recipienter med kvælstof,- herunder Natura 2000-område nr. 173.

3.6.4 Nitrat til grundvand

Placering af nitratfølsomme indvindingsområder og lokale indsatsplaner danner baggrund for fastsættelse af beskyttelsesniveauet for grundvand.

Når dele af udbringningsarealerne ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder, foretages der en udvaskningsberegning i ansøgningsystemets Farm-N model. Denne viser nitratkoncentrationen i den infiltrerede vand, der kommer ud af rodzonen. Ligger denne koncentration over 50 mg NO₃/l må koncentrationen ikke øges i forbindelse med projektet.

Ingen af udbringningsarealerne ligger i nitratfølsomme indvindingsområder eller indsatsområder for grundvand for Hønselægget 2.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at der ikke sker væsentlig påvirkning af nitratfølsomme indvindingsområder eller indsatsområder, da der ikke ligger nogle af disse indenfor udbringningsarealet til ejendommen.

3.6.5 Fosfor

Da arealerne ligger indenfor oplande til Natura 2000-områder, der er følsomme overfor fosfor, skal det maksimale accepterede fosforoverskud beregnes. Fosforoverskuddet er differencen mellem, den mængde tilføres til arealerne, og den mængde der fraføres med afgrøderne. I tilfælde af et fosforoverskud, beregnes overskuddets maksimale størrelse ud fra jordens fosfortal.

Der er indsendt dokumentation for fosfortal på arealerne. Det er på baggrund af disse oplysninger om relativt lave fosfortal at langt hovedparten af arealerne kategoriseret som P-kl-0. Der er kun en mark (11-0) hvor der er P-tal over 4, hvilket betyder at marken bliver placeret i P-kl.1. Der er i en enkelt mark på knapt 10 ha, hvor den ene prøve viste et fosfortal på 5,6, men den anden prøve viste et fosfortal på 2,5. Ud fra en vurdering i forhold til blandt andet forholdene mellem mineraler testet i prøverne vurderes det, at denne ene prøve er at betragte som en afvigelse. På baggrund heraf er det ikke krævet, at der angives andet end fosforklasse 0 for denne mark. Havde det været valgt at øge fosforklassen ville det ikke have haft en væsentlig betydning for beregningerne og deraffølgende vurderinger, da der er et betydeligt underskud af fosfor på arealerne med de angivne mængder udbragt. Lovgivningens krav til fosforoverskud på udbringningsarealerne er overholdt.

Til vurdering af det maksimale tilladte fosforoverskud er der nedenfor vist hvilken placering i fosforklasser der er for de enkelte arealer.

	Ha	Tilladt fosforoverskud	Max. kg fosfor i overskud tilladt
Fosforklasse 0 (JB<4 og P-tal <4)	157,17 ha	10,08 Kg P/ha/år	1584,27 kg
Fosforklasse 1 (P-tal 4-6)	5,23 ha	6,15 kg P/ha/år	32,16 kg
Fosforklasse 2 (lavbundsarealer)	0,06 ha	2,15 kg P/ha/år	0,13 kg
Fosforklasse 3 (P-tal >6)	0,01 ha	0 kg P/ha/år	0,0 kg
Maksimalt tilladt fosforoverskud			1.616,6 kg P

I pdf-skemaet af ansøgningen viser tabellen, at der indgår 1,73 ha mere i opgørelsen end der samlet er i ansøgningen. Dette skyldes, at systemet ikke har fraregnet nogle udtagne bræmmer (mark 4-0, 3-0, 6-0, 22-0, 23-0 og 23-1) omkring udvalgte vandhullet. Dette vurderes ikke at få væsentlig betydning for beregningerne og vurderingerne, og er en fejl i systemet. Beregningerne ovenfor og nedenunder er lavet ud fra det korrekte antal ha.

Der må ifølge lovgivningens krav og dermed beregningerne i regnearket maksimalt være et fosforoverskud på arealerne på 1616,6 kg P, og reelt vil der være et overskud på 1.419,7 kg P. Dette betyder, at kravet til overholdelse af fosforoverskuddet på arealerne er overholdt med +196,9 kg P.

Fosforoverskuddet fremgår af nedenstående tabel:

	Før-situation	Efter-situation
Tilført – med gødning	4.769,05 kg P, 29,4 kg P/ha	5.790,12 kg P, 35,6 kg P/ha
Fraført – afgrøder (S2 sædskifte)	26,9 kg P/ha	26,9 kg P/ha
Fosforoverskud	2,45 kg P/ha (2,14)	8,7 kg P/ha (8,4)

Beregningerne er baseret på 162,47 ha med standardsædskifte S2, hvor der er fraførsel af fosfor med afgrøderne svarende til 26,9 kg/ha.

Det samlede fosforoverskud er beregnet til: $(1.469,54 \text{ kg P}/166,75 \text{ ha}) = 8,7 \text{ kg P/ha}$

Samlet set er der fosforoverskud på arealerne ved de anvendte gødningsmængder og referencesædskifte for den ansøgte produktion.

For nærmere forhold omkring vurderinger for eventuelle påvirkninger af naturområder med næringsstoffer fra udbringning af husdyrgødning henvises der til vedlagte bilag 4, "Vurdering af følsom natur i forhold til udvidelse af husdyrproduktionen, Hønselægget 2, 4891 Toreby, jfr. § 12 i Husdyrgodkendelsesloven". Konklusionerne i vurderingen er som følger:

De ferske recipienter (vandløb) i forbindelse med udbringningsarealerne vurderes at være tilstrækkelig beskyttet ved overholdelse af krav fastlagt i husdyrgødningsbekendtgørelsen og i "Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug". Dog skal ansøger ved udbringning være opmærksom på, at der ikke sker direkte eller indirekte afstrømning til vandløb.

Med hensyntagen til et mindre overskud af fosfor på arealerne vurderes det, at risikoen for afstrømning af fosfor til recipienterne er minimal og ikke væsentlig, da der ikke er stærkt skrånende arealer ned mod vandløb.

Kommunens vurdering

Det elektroniske ansøgningssystemets beregninger suppleret med yderligere beregninger viser, at kravet til fosforoverskud er overholdt, selv om en del af de ejede og forpagtede arealer ligger i oplande til Natura 2000 områder, der er overbelastet med fosfor.

Guldborgsund Kommune har på den baggrund vurderet, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse uden, at der er behov for yderligere vilkår omkring fosfor.

Det er vurderet, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte produktion, uden at det vil give anledning til væsentlige påvirkninger af recipienter eller natur med fosfor som følge af produktionen.

3.6.6 Påvirkning af § 3-beskyttet natur

For nærmere forhold omkring vurderinger for eventuelle påvirkninger af naturområder med næringsstoffer fra udbringning af husdyrgødning henvises der til vedlagte bilag 4: Vurdering

af følsom natur i forhold til udvidelse af husdyrproduktionen, Hønselægget 2, 4891 Toreby, jfr. § 12 i Husdyrgodkendelsesloven".

3.6.7 Påvirkning af Natura 2000-områder

For nærmere forhold omkring vurderinger for eventuelle påvirkninger af naturområder med næringsstoffer fra udbringning af husdyrgødning henvises der til vedlagte bilag 4: Vurdering af følsom natur i forhold til udvidelse af husdyrproduktionen, Hønselægget 2, 4891 Toreby, jfr. § 12 i Husdyrgodkendelsesloven". Konklusionerne i notatet er som følger:

For Natura 2000-område 173 vurderes det, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil forringe bevaringsstatus for de nærmeste terrestriske habitatnaturtyper. Endvidere vurderes det, at bevaringsstatus for arter på udpegningsgrundlaget for Habitatområde 152 og Fuglebeskyttelsesområde 86 ikke vil blive negativt påvirket.

Samlet vurderes det, at udvidelsen af dyreholdet ikke kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

3.6.8 Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

For nærmere forhold omkring vurderinger for eventuelle påvirkninger af naturområder med næringsstoffer fra udbringning af husdyrgødning henvises der til vedlagte bilag 4: Vurdering af følsom natur i forhold til udvidelse af husdyrproduktionen, Hønselægget 2, 4891 Toreby, jfr. § 12 i Husdyrgodkendelsesloven". Konklusionerne i notatet er som følger:

Det er vurderet at udbringning af husdyrgødning indenfor en afstand af 30 meter fra et naturområde, som fungerer som yngle- og rasteområder for paddearter omfattet af bilag IV, kan ødelægge eller beskadige yngle- og rasteområder over en årrække.

På baggrund heraf er der gennemført tilpasninger af ansøgningsmaterialet, således at ansøger har udtaget 30 meter bræmmer omkring vandhullerne med lokalitetsnumrene 2,3,6,12,16,18,23-28, som er blevet udpeget af kommunen. I disse zoner må der ikke udbringes husdyrgødning. Det indgår således som en forudsætning for godkendelsen, at der ikke må udbringes husdyrgødning i disse zoner. På den baggrund er det vurderet, at det ansøgte projekt ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for paddearter omfattet af Bilag IV.

3.6.9 Sædskifte, efterafgrøder og projektilpasninger

Som forudsætning for beregningerne er der angivet 162,47 ha med standardsædskifte S2 jf. Notat: Standardsædskifter og referencesædskifter, Skov- og Naturstyrelsen, Miljøministeriet, dateret 27.06.07".

Da der er angivet samme sædskifte til brug ved beregningerne, som det digitale ansøgningsystem har angivet som referencesædskifte, er der ikke behov for at stille yderligere vilkår i relation til sædskifte.

En stor del af de ejede og forpagtede arealer, er beliggende i oplande til Natura 2000 områder, der er overbelastet med kvælstof, og disse arealer ligger derfor i nitratklasse 3. Ansøgningssystemet har således beregnet, at belastningen med husdyrgødning på egne og forpagtede arealer højst må være på 1,0016 DE/ha.

I ansøgningen er der dog søgt om at udbringe 1,35 DE/ha, svarende til næsten fuldt harmonitryk. For at kompensere for nitrat udvaskningen ved tilnærmelsesvist fuldt harmonitryk er det oplyst, at bedriften vil etablere 5 % ekstra efterafgrøder ud over det på godkendelsestidspunktet lovgivningsmæssige krav. Denne procentdel er med udgangspunkt i efterafgrødegrundarealet som omfatter arealer med korn, raps, majs, rybs, soja, sennep, ærter, hestebønner, solsikke, olieør og andre 1-årige afgrøder, der ikke har kvælstofoptagelse om efteråret i høståret. For de ekstra efterafgrøder gælder samme regler som for de lovpligtige.

For at fastholde forudsætningerne for beregningerne er der sat vilkår om, at der skal etableres minimum 5 % ekstra efterafgrøder udover de lovpligtige.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de fastsatte vilkår omkring sædskifte og behov for ekstra efterafgrøder, ikke vil være større udvaskning af

næringsstoffer fra arealerne end der er vurderet uden væsentlig betydning for omgivelserne og recipienter.

3.6.10 Udskiftning af udbringningsarealer

Der er i vilkår præciseret, at der er anmeldeligt ved ønske om ændring eller udskiftning af arealer til udbringning af husdyrgødning. Dette er væsentligt i relation til udvaskning af næringsstoffer og påvirkning af følsomme områder.

3.7 BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

Gennem husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT- bedst tilgængelig teknologi. EU-kommissionens referencedokument om BAT for intensive svine og fjerkræ 2003 (benævnt "BREF") suppleret med de danske BAT-blade og eventuelt med historiske BAT-byggeblade er benyttet som værktøj til vurdering i forhold til redegørelse for inddragelse af BAT. Idet der er tale om en ansøgning over IPPC-grænsen (en § 12-godkendelse) skal der redegøres for følgende 6 områder: staldindretning, foder, opbevaring/behandling af husdyrgødning, udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi samt management.

Såfremt der i eksisterende staldanlæg anvendes staldteknologier, der ikke kan betegnes som BAT, skal der redegøres for, hvornår disse staldanlæg renoveres, således at der leves op til BAT. Der skal endvidere redegøres for fravalg af oplagte teknologier.

Niveauet af BAT supplerer det fastlagte beskyttelsesniveau, og opfyldelse af BAT-krav kan således indebære et krav om mindre forurening end det fastsatte beskyttelsesniveau.

Beliggenhed i et særlig følsomt område skærper ikke kravet om BAT.

Ansøger har udarbejdet en BAT-redegørelse, der omfatter en gennemgang af de enkelte teknologier, jf. BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker), som er valgt for management, foder, staldindretning, forbrug af vand og energi, gødningsopbevaringsanlæg og udbringning af husdyrgødning.

I ansøgningsmaterialet er opremset en række tiltag indenfor renere teknologi og BAT, som ansøger oplyser, at der vil foretages. I og med der er sat vilkår om, at bedriften skal drives som oplyst i ansøgningsmaterialet, er de oplyste tiltag fremover bindende for ansøger.

3.7.1 Staldindretning

Det gælder for flere af staldtyperne nedenfor, at der på godkendelsestidspunktet mangler gældende BAT-blade og BAT-byggeblade. Der henvises dog i flere tilfælde til de historiske BAT-byggeblade fra Landbrugets Rådgivningscenter, som indtil de nye BAT-blade foreligger, udgør bedste vurderingsværktøj sammen med BREF-notatet.

Løbe- og drægtighedsstald

Der er af hensyn til dyrevelfærden både i nudriften og for den fremtidige drift af ansøger valgt et staldsystem med spalter og dybstrøelse til de løsgående drægtige søer. Dvs. at et rent gyllesystem er fravalgt af hensyn til dyrevelfærden.

BAT for løbe/drægtighedsstalder ifølge BREF: fuld- eller delvist spaltegulv med et vakuumsystem nedenunder til hyppig fjernelse af gylle, eller delspaltegulv med reduceret gødningskanal.

Referencesystemet jf. godkendelsesbekendtgørelsen er "løsgående, delvist spaltegulv" i forhold til et gyllesystem, og i forhold til et system med dybstrøelse er det "Dybstrøelse" som er referencesystem.

Jf. ansøger køres dybstrøelsen fra disse stalde direkte til nedpløjning, hvilket minimerer ammoniakfordampningen, og er et selvvalgt tiltag til opfyldelse af det af kommunen stillede krav til ammoniak emissionsniveauet til opfyldelse af BAT.

Ammoniakfordampningen fra lager minimeres derfor, set i forhold til det samlede anlæg, ved at dybstrøelsen kun udbringes én gang årligt. Herved er der mulighed for en større andel af direkte udbringning til nedpløjning i marken end normen for sostaldsanlæg angiver (altså > 50 %).

Der ændres ikke på den eksisterende løbeafdeling, som er indrettet med fuldspaltegulv. Dette staldafsnit er ikke nedslidt og står ikke overfor en gennemgribende renovering, hvorfor det ville være uproportionalt at påbegynde en renovering af denne. Når staldafsnittet fremadrettet skal renoveres skal der laves en vurdering af, hvad der på det pågældende tidspunkt er af krav til BAT. Det forventes ikke at en sådan renovering skal gennemføres indenfor 8 år, hvilket betyder at en vurdering af BAT skal tages med ved førstkomende revurdering af miljøgodkendelsen.

Farestald

Farestierne er indrettet med delvist spaltegulv. Der henvises i den forbindelse til, at der for denne staldtype mangler nugældende BAT-blade, men der henvises til de historiske, som udgør bedste vurderingsværktøj på godkendelsestidspunktet. Kassestier med delvist spaltegulv er omfattet af et historisk BAT-blad (106.01-51). Dette staldsystem er desuden referencesystem i forhold til godkendelsesbekendtgørelsen. Jf. BREF er fuldspaltede farebokse BAT, men det i denne ansøgning anvendte system har en lavere fordampning af ammoniak (og lugt) end BAT-systemet jf. BREF.

Polte/slagtesvinestald

Polte og slagtesvin skal gå på delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv, hvilket vurderes at være i overensstemmelse med et af flere mulige BAT gulvsystemer til slagtesvin jf. BREF-noten er "delvist spaltegulv med vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle". Der foreligger et historisk BAT-blad "Delvist spaltegulv" (106.04-52) og Miljøklagenævnet angiver i en afgørelse (30.09-09 – MKN – 130-00552) at delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv kan anses som værende i overensstemmelse med BAT-princippet. Dette staldsystem er desuden referencesystem i forhold til godkendelsesbekendtgørelsen.

Smågrisestald

Alle sektioner til smågrise opføres i den nye smågrisestald som to-klimastier med delvist fast gulv, hvilket er BAT jf. BREF-notatet. Staldsystemet er samtidig i overensstemmelse med det nu historiske BAT-blad (106.03-52). Dette staldsystem er desuden referencesystem i forhold til godkendelsesbekendtgørelsen.

Ansøger har foretaget nogle scenarieberegninger som er sammenholdt med kommunens fastlægning af et samlet emissionskrav for ammoniak. Dette indgår i vurderingen af anvendelse af mulige BAT-teknologier/systemer i forhold til de i ansøgningen valgte tiltag til opfyldelse af BAT-niveauet.

Fravalg af BAT for stalde

Gyllekøling

Ansøger har regnet på effekten af en mulig etablering af gyllekøling i forlængelse af sostalden (effekt 15 %) og i den nye smågrisestald (30%). Der er kun regnet med en effekt på 15 % i den nye afdeling af sostalden, da halvdelen af stalden er med dybstrøelse. Med gyllekøling i de nævnte afsnit vil der være en meremission på 2536 kg N i forhold til en meremission på 1858 kg N med de aktuelt valgte tiltag.

Ansøgers argument for at fravælge gyllekøling er, at det ikke dur i stalde med dybstrøelse, og at der på ejendommen allerede er opsat en anden CO₂ neutral varmekilde (halmfyr), der dækker ejendommens varmebehov.

Dette forhold indgår også i kommunens vurdering af proportionaliteten i at indføre gyllekøling i anlægget, da teknikens driftsøkonomiske forhold afhænger af mulighederne for at afsætte den indvundne varme.

Gyllekølingsanlæg kan ikke etableres i eksisterende staldanlæg, da det vil kræve total renovering af disse afsnit, hvorfor kommunen vurderer, at det ikke vil være proportionelt at stille krav om dette i relation til vurdering af BAT.

Ovenstående forhold indgår i kommunens vurdering af krav til indførelse af gyllekøling og i beregning af kommunens krav til ammoniakemission til opfyldelse af BAT. Der er således kun inddraget reduktion af ammoniakemission som effekt af gyllekøling i den nye forlængelse af løbe- og drægtighedsstalden, da det for de øvrige afsnit vil kræve store ombygninger hvilket er vurderet ikke proportionelt. Der er ligeledes ikke forudsat gyllekøling i den nye smågrisestald, da denne dyregruppe ikke er omtalt i BAT-bladet "Køling af gylle i svinestalde".

Forsuring af gylle

I BAT-blad "Svovlsyrebehandling af gyllen i slagtesvinestalde (maj-09)" er det nævnt, at der kan være problemer med driftssikkerhed ved anvendelse af større mængder halm, da kanalerne kan være svære at tømme. Derfor kan der være komplikationer forbundet med anvendelse i forbindelse med dybstrøelsessystemer. Dette argument er fremført af ansøger, og samtidig vurderer kommunen at der vil være uproportionelt store meromkostninger forbundet med etablering af et forsøringsanlæg i forhold til en eventuel miljøgevinst, hvis det kun skal gennemføres i relativ få af staldafsnittene.

Ansøger har desuden argumenteret for, at der ikke er valgt forsøringsanlæg i stalde med dybstrøelse og spalter, da forsuringen kun påvirker den del af stalden der er med spaltegulv. Da der er en stor del af stalden der er med dybstrøelse, får man med forsuring en meget dyr måde at fjerne ammoniak på målt pr. kg N, og en teknologi med en stærkt forringet effekt ift. BAT-beskrivelsen.

Yderligere kan der være en problemstilling forbundet med etablering af et forsøringsanlæg i eksisterende stalde, hvor der ikke er en garanti for af betonen i gyllekanalerne har en god holdbarhed over syrepåvirkningen. Der er samtidig inddraget i vurderingen, at der stadig er en række uafklarede problemstillinger i forbindelse med lugtgener fra procestanken. Det er primært de komplicerede svovlforbindelser, der opstår i den forsurede gylle, der medfører lugtgener.

Luftrensning med syre

Ansøger har beregnet at meremissionen for anlægget som helhed, med 60 % luftrensning i den nye smågrisestald i stedet for de anvendte tiltag, giver en meremission på 2045 kg N i forhold til med de valgte tiltag på 1858 kg N.

Luftrensning er jf. ansøgning fra valgt, da denne teknologi betegnes som "ikke driftssikker" af Miljøstyrelsen. Ansøger ønsker ikke at anvende en teknologi, der ikke er driftssikker. Kommunen har vurderet at etablering af et sådant anlæg ikke er omfattet af krav til anvendelse af bedste tilgængelige teknologi for denne bedrift da der ikke vil være proportionalitet mellem driftsomkostninger og miljøeffekt.

Biologisk luftrensning

Biologisk luftrensning vurderes af kommunen til ikke at være omfattet af krav til anvendelse i forhold til inddragelse af bedste tilgængelige teknologier for denne bedrift med den beskrevne indretning og størrelse samt drift.

Der er stadig en del usikkerheder forbundet med teknologiens funktion og der vurderes ikke at være proportionalitet mellem driftsomkostninger og miljøeffekt.

Kommunens vurdering

I forbindelse med kommunens vurdering af helhedsindsatsen for efterlevelse af BAT-principper for en ejendom af den pågældende type og størrelse i denne miljøgodkendelse er der gennemført beregninger og vurderinger til fastlæggelse af kommunens krav til emissionsniveauet for ammoniak fra stald og lager i henhold til BAT. Beregningerne er gennemført i et skema i det digitale it-ansøgningssystem via www.husdyrgodkendelse.dk. Beregningerne fremgår af bilag 6 til godkendelsen.

Kommunen vurderer, at et emissionsniveau på 6605 kg N årligt fra stald og lager vil opfylde krav om anvendelse af bedst tilgængelig teknologi med hensyntagen til tekniske muligheder og proportionalitetsprincip. Ved vurdering af proportionalitet er der inddraget hensyn til teknologiens ammoniakreducerende effekt, meromkostninger pr. reduceret kg. N og årlige omkostninger ved drift af teknologien.

Ansøger kan frit vælge mellem hvilke teknologier der ønskes anvendt til overholdelse af BAT-emissionsniveauet for ammoniak, og der er arbejdet med flere scenarier.

Det er vurderet, at ansøger har redegjort for tilvalg og fravalg af teknologier, og der er gennemført frivillige tiltag i form af øget andel af direkte udbragt dybstrøelse, overdækning af gyllebeholdere og fodertilpasninger til smågrise som medfører et beregnet ammoniak emissionsniveau for den ansøgte drift, som ligger på 6266 kg N årligt fra stald og lager. Det vurderes samlet set, at den ansøgte produktion og indretningen af anlægget medfører en ammoniakemission, som ligger under det niveau, som kommunen har fastlagt som krav i forbindelse med opfyldelse af krav til BAT.

For at sikrer overholdelse af emissionsniveauet er der stillet relevante drifts-, indretnings- og kontrolvilkår for de valgte tiltag.

Ved den samlede vurdering er der så vidt muligt vurderet på eventuelle vekselvirkninger mellem forureningsparametrene, og der er for eksisterende anlæg givet rimelige frister for imødekommelse af BAT-krav, og ajourføring vil ske i takt med revurdering af godkendelsen.

3.7.2 Foder

Der anvendes ifølge ansøger hjemmeblandet foder, til alle dyr på nær slagtevin/polte i ældre stald. Der anvendes fasefodring, hvilket betyder at der anvendes forskellige foderblandinger til forskellig størrelse af grise og til søernes forskellige stadier i cyklus. Derudover anvendes der fytasetilsætning i hele besætningen for at optimere optagelsen af fordøjeligt fosfor i foderet. Dette er præciseret i vilkår.

Foderets indhold af råprotein og fosfor vil jf. ansøgningsmaterialet leve op til BREF notatets beskrivelse af vejledende niveauer og rammer for BAT foder til smågrise, slagtesvin og søer. Derudover anvendes der benzoesyre og reduceret indhold af protein til smågrisefoderet fremover, hvilket medvirker til at reducere ammoniakfordampningen fra staldene gennem øget fordøjelighed af foderet. Dette er fastholdt vil angivelse af maksimal korrektionsfaktor for ammoniak til smågrisene.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at ejendommen med de angivne forhold lever op til BAT niveauet indenfor området fodring og foderstrategi med udgangspunkt i BREF-notatet.

3.7.3 Forbrug af vand og energi

Forbrug af vand og energi (besparende foranstaltninger)

Jf. BREF-dokumentet er det BAT at anvende lavenergibelysning, optimere udformningen af ventilationssystemet, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.

I forhold til vandforbruget er der ifølge BREF-dokumentet BAT at rengøre stald og inventar med højtryksrensning efter hver produktionscyklus, at foretage kalibrering af drikkevandsanlæg for at undgå spild, at registrere vandforbrug samt at finde og reparere evt. lækager og benytte drikkenipler over trug.

I ansøgningsmaterialet er det oplyst, at der arbejdes på at holde forbrug af vand, el, foder m.m. nede og dermed mindske produktionens miljøpåvirkninger. De gode intentioner er fastholdt ved vilkår om, at bedriften skal indrettes og drives som oplyst i ansøgningen. Yderligere er der sat vilkår om optimal drift og vedligehold af drikkevands- og ventilationssystemer. Der er også sat vilkår om, at der skal udarbejdes en årlig opgørelse over forbruget af elektricitet, vand og dieselolie. Vilkåret er udbygget med krav om, at evt. væsentlige forskydninger i forbruget skal forklares, således at evt. mindre forbrug kan fastholdes og evt. overforbrug kan stoppes.

Der ud over er der kun sat vilkår om, at der ved alle fremtidige indkøb af nye maskiner, samt ved ændringer i produktionen skal lægges vægt på renere teknologi ved udvælgelse af maskine / proces m.m. Herunder høre blandt andet at glødepære og gamle lysstofrør løbende udskiftes med nye energibesparende pære/rør, samt at selve armaturerne løbende udskiftes med f.eks. armaturer til diodelys, LED eller lignende alt efter, hvad der regnes for BAT på udskiftningstidspunktet.

Energi

Der er opsat lavenergi belysning i form af lysstofrør i alle staldafsnit med tænd/sluk ure, og der anvendes ligeledes lysstofrør til arbejdsbelysning udenfor staldene.

Lyset i staldene er tændt efter behov, dvs. når der arbejdes i stalden, og der ikke er tilstrækkeligt lys fra dagslys. Desuden reduceres belysning til orienteringslys, når der ikke arbejdes i staldene.

I den nye stald opsættes et energieffektivt ventilationssystem (frekvensstyret ventilationsaggregater efter multistep princippet).

Ventilationssystemet i staldafsnittene rengøres jævnligt sammen med det øvrige staldinventar. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget.

Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.

Der er på ejendommen installeret et nyt halmfyr, som erstatter langt størstedelen af behovet for fyringsolie. Energiforbruget vil ikke nødvendigvis falde med halmfyret, men der er tale om en langt mere miljøvenlig, og fornybar energiresource.

Ved fremtidig renovering af ventilationen og andre energiforbrugende maskiner, vil energiforbruget indgå som en væsentlig faktor i valg af producent/type.

Der vil fremadrettet føres journal over elforbruget, således at eventuelle besparelsesmuligheder lettere kan identificeres.

Vand

Vandbesparelse opnås ved at anvende drikkeskåle i smågrisestalden, hvorved smågrisenes mulighed for at lege med vandet, og derved forårsage vandspild begrænses. I sostaldene er der drikkenipler over fodertrugene, således at vandspild opsamles her og drikke/ædes med foderet senere, frem for at løbe i gyllekanalerne.

Ved vask af stalde anvendes iblødsætning, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende.

Der vil blive ført journal over vandforbruget således at forbruget kan følges tæt, og der straks kan iværksættes tiltag ved behov. Staldene kontrolleres dagligt, og der udføres små reparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at ejendommen med de angivne forhold og efterlevelse af de stillede vilkår lever op til BAT med hensyn til forbrug af vand og energi. Det vurderes ligeledes, at det søgte projekt udføres med en tidssvarende teknologi.

3.7.4 Management

BAT indenfor management/godt landmandskab er i BREF-dokumentet defineret på en række områder. Det omfattes således som BAT at uddanne bedriftens personale, at registrere energi- og ressourceforbrug samt forbrug af handels- og husdyrgødning. Endvidere at have procedure for at sikre ren- og vedligeholdelse af bygninger og inventar, at planlægge udbringning af gødning på markerne korrekt, samt at have nødfremgangsmåder ved uheld.

På Hønselægget 2 er der ifølge ansøgningen taget følgende forholdsregler:

Der vil kun være 2-3 ansatte i produktionen. Derfor vil der ikke blive etableret noget skriftligt managementsystem, men ledelsen vil have tæt kontakt til de ansatte, og kan tilrettevise dem efter principper om godt landmandskab. Det er ledelsens opfattelse at de ansatte løbende skal videreuddannes, og dygtiggøre sig på alle relevante områder, så virksomheden i det daglige drives efter moderne retningslinjer og i overensstemmelse med godt landmandskab.

Godt landmandskab er en vigtig del af BAT, og det praktiseres på bedriften via ansvarsbevidst driftsledelse, der bidrager til en forbedret miljøpræstation.

Til forbedring af den generelle miljøpræstation bliver der praktiseret bl.a. følgende, der alle regnes som BAT ifølge EU's BREF note:

- Journalføring over vand- og energiforbrug, samt over foderforbrug.
- Løbende reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger, maskiner og andet udstyr er i drifts klar stand, samt at faciliteterne holdes rene.
- Planlægning af aktiviteter såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild.

- Gødningsplanlægning for markdriften i samarbejde med konsulent.
- Rengøring af stalde og udstyr/inventar med højtryksrensere efter hvert hold smågrise (vandbesparende).
- Udførsel af regelmæssig kontrol og reparation af drikkevandsanlægget for at undgå unødigt spild/lækager.
- Registrering af vandforbrug gennem måling af forbrug.
- Optimering af udformning af ventilationssystem i hver stald for at tilvejebringe og opretholde en god temperaturkontrol i sommerperioden samt opnå minimumsventilation om vinteren.
- Undgåelse af modstand i ventilationsanlæg gennem hyppig eftersyn og rengøring af luftkanaler og ventilatorer.
- Anvendelse af lavenergi-belysning f.eks. lysstofrør.

Der er stillet vilkår om, at alle der arbejder på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen, hvilket vil være med til at sikre, at godkendelsens vilkår bliver fulgt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at ejendommen med de angivne forhold omkring staldindretning, foder, opbevaring/behandling/udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi samt efterlevelse af stillede vilkår, lever op til BAT niveauet indenfor området management.

3.7.5 Opbevaring og behandling af gødning

Opbevaring

JF. BREF er det BAT at opbevare gylle i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge skal være tætte og korrosionsbeskyttede. Beholderen skal tømmes jævnligt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse – normalt 1 gang årligt. Der omrøres kun i gyllen umiddelbart før tømning af beholderen. Det er endvidere BAT, at overdække beholderen med fast låg eller med et naturligt flydelag eller et flydelag, der er etableret med snittet halm eller tilsvarende.

På hønselægget 2 er det oplyst, at lagertankene til flydende husdyrgødning er opført som stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger, og

- Beholderne inspiceres visuelt jævnligt
- Beholderens bund og vægge er tætte
- Overpumpning sker via neddykkede rør
- Gyllen kun omrøres umiddelbart før udbringning
- Beholderne er fremover overdækket med en fast teltoverdækning

Beholderne kontrolleres desuden ved 10 års beholderkontrollen.

Dybstrøelsen udbringes kun én gang årligt og kan dermed udbringes som 100% direkte til nedpløjning, hvorved der stort set ikke vil være lager fordampning af ammoniak som sådan fra dybstrøelsen.

Der anvendes desuden overdækning af gyllebeholdere i den planlagte drift, og der er samlet set således ikke behov for at anvende renseteknologier i stalden til reduktion af ammoniaktabet i forhold til opfyldelse af det generelle ammoniakkrav.

De to nævnte tiltag er sammen medvirkende til at ansøgningen kan leve op til det krav til maksimal ammoniakemission, som kommunen har vurderet tilstrækkeligt i forbindelse med vurdering af anvendelse af bedst tilgængelige teknologi.

Kommunens vurdering

Guldborgsund kommune vurderer, at bedriften på baggrund af det beskrevne og overholdelse af de stillede vilkår omkring opbevaring af husdyrgødningen lever op til BAT. Håndteringen af gødning foregår primært som gylle, og det er vurderet, at anbefalingen om 9 måneders opbevaringskapacitet er overholdt.

3.7.6 Udbringning af gødning

Jf. BREF-dokumentet er det BAT at tilpasse tilførslen af gødning efter afgrødernes behov for næringsstoffer, og på et tidspunkt, hvor afgrøderne optager næringsstofferne mest optimalt. Desuden skal risikoen for forurening af omgivelserne reduceres, ved ikke at tilføre gødning til vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede arealer. Endvidere at undlade at tilføre arealerne gødning, hvis de skrånere eller støder direkte op til vandløb. Det er samtidig BAT at tilrettelægge udbringningen af husdyrgødning, således at risikoen for lugtgener minimeres.

Alle de omtalte forhold er vurderet i forhold til at reducere tabet af næringsstoffer til omgivelserne.

En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem, fx:

Regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage).

Udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspredning).

Krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur.

Krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter.

Krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer.

Krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha.

Krav til efterafgrøder.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødernes forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelse.

Gyllen køres typisk ud med 20-25 m³ gyllevogn med slæbeslanger. De vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampningen og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Der køres aldrig ud på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage.

Da arealerne primært er jordbundstype 5-6 (lerjord), og der primært dyrkes vinterafgrøder, benyttes der ikke nedfælder. Nedfældning i vinterafgrøder er ikke ønskelige, da der kommer for mange køreskader i afgrøderne, hvilket medfører et mindre udbytte og i sidste ende en mindre N-optagelse i afgrøder og dermed en større udvaskning. Udkørsel med nedfælder tager endvidere en del længere tid. En nedfælder har typisk 6-8 m rækkevidde, mens en gyllevogn med slæbeslanger har op til 24 m rækkevidde. Af samme grund er der også valgt slæbeslanger på græsarealer.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der ifølge ansøger forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, således at fordampning af ammoniak reduceres mest muligt og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomiske optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødningen på bedriftens arealer.

Der er ikke sat vilkår om udbringningsteknik idet de generelle krav i bekendtgørelsen om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. anses for tilstrækkelige. Her skal der dog mindes om, at arealer tættere på område end 1000 m er omfattet af kravet om, at gylle skal nedfældes ved udbringning på sort jord og græsmarker. Dette krav bliver først gældende for øvrige arealer 1. januar 2011.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at indholdet i ansøgningsmaterialet lever op til Husdyrgodkendelseslovens krav om BAT-redegørelse, samt at de oplyste tiltag sikrer, at driften af ejendommen i det store hele lever op til nugældende BAT med hensyn til udbringning af husdyrgødning.

3.8 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

3.8.1 Alternative løsninger

I forbindelse med udformning af ansøgning har en full-line produktion med søer, smågrise og opfedning af alle slagtesvin været under overvejelse. Dette vil kræve byggeri af nye slagtesvinestalde, der ville have resulteret i generende lugt for de nærmeste naboer. I stedet er det valgt at der fokuseres på soholdet, med salg af 30 kg grise. Slagtesvinene er derfor kun bevaret i det omfang det er nødvendigt, for at have egen produktion af sopolte samt at kunne fede enkelte grise op for at kunne levere så kurante smågrise som muligt. Placering af de nye stalde har været under overvejelse på den måde, at det hele tiden har været givet at placere disse i tilknytning til det eksisterende bygnings sæt, da alle andre løsninger ville give et usammenhængende produktionsflow. Inden for disse rammer har det været under overvejelse at placere nye sostipladser i selvstændig bygning i form af ny, separat løbestald. Dette ville dog give upraktiske arbejdsgange samt en større bygningsmasse med et sammenlagt dårligere bygningsmæssigt udtryk i landskabet.

Kommunens vurdering

Guldborgsund kommune vurderer samlet set ikke de behandlede alternativer som værende bedre end det ansøgte projekt.

3.8.2 0-alternativ

Ifølge ansøgningsmaterialet vil 0-alternativet for ejendommen være at fortsætte produktionen som hidtil, hvorved der ikke sker den nødvendige udvikling og tilpasning af anlægget, og dermed også af den samlede bedrift, idet ansøger ikke råder over andre anlæg/ejendomme. Udviklingen går i retning af færre, og større husdyrbrug i Danmark, og på sigt vil den nødvendige økonomi til opretholdelse af produktionen ikke være til stede, og manglende udvikling vil på sigt føre til afvikling.

Der er i forbindelse med offentlighedsfasen ikke indkommet forslag til alternative muligheder fra naboer eller andre interessanter.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på ejendommen ikke påvirker lokalområdet væsentligt.

Et 0-scenarie vil også betyde at der ikke skal udarbejdes en miljøgodkendelse med de forbedringer i forhold til miljøet der er forbundet hermed. Samtidig vil en løbende tilpasning af anlægget med udnyttelse af bedste tilgængelige teknik ikke finde sted.

3.9 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

Følgende egenkontroller gennemføres jf. oplysninger fra ansøger:

Der gennemføres på ejendommen en lang række lovpligtige egenkontroller, herunder godningsregnskab, beholderkontrol og kontrol af flydelag/ kontrol af teltoverdækningen. Derudover laves der produktions/effektivitetskontroller (E-kontrol) hvoraf produktionsomfanget fremgår.

Der anvendes eksternt foderkonsulent til beregning af foderbudget og fodersammensætning/optimering, således at kravværdier til proteinindhold mv. ikke overskrides, og at grisene samtidig fodres optimalt mht. tilvækst, sundhed mv.

Der foretages kontrol/rensning af ventilationsanlæg 1-2 gange årligt.

Da der produceres UK-grise er der derudover diverse eksterne kontroller af produktionen.

Ud over disse forhold er der stille vilkår om, at der skal gennemføres jævnlig kontrol med teltoverdækninger på gyllebeholdere. Dette vilkår er stillet for at sikre, at overdækningerne fungerer efter hensigten, hvilket betyder at de skal være tætte, hvilket er en forudsætning for reduktion i ammoniakfordampningen, lugtbidrag og reduceret tilførsel af regnvand.

Foruden de her nævnte forhold til egenkontrol henvises der til tidligere afsnit samt gennemførelse af kontroller og dokumentation for overholdelse af vilkår i forbindelse med:

- Besætningens produktionsniveau.
- Foderkorrektionsfaktor for smågrise.
- Etablering af ekstra efterafgrøder.
- Håndtering af affald.
- Direkte udbringning af dybstrøelse fra stald.

Alle vilkår er stillet for at sikre at forudsætningerne for miljøgodkendelse og gennemførelse af frivillige tiltag gennemføres og overholdes. Dette vurderes nødvendigt, da det danner grundlag for vurderingen af at der kan meddeles miljøgodkendelse uden at den ansøgte produktion vil få væsentlig indflydelse på miljøet eller omkringboende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol og overholdelse af de stillede vilkår vil medføre, at der løbende holdes øje med, at de givne forudsætninger for miljøgodkendelsen overholdes, og at det er dokumenteret, således at kommunen ved tilsyn eller på efterspørgsel kan kontrollere dette.

3.9.1 Beredskabsplan

Der er med fremsendelse af ansøgning sendt udkast til beredskabsplan.

Der er indsat vilkår om, at beredskabsplanen skal forefindes på ejendommen, således at der er let adgang dertil, samt at alle ansatte er bekendtgjort med dens placering og indhold. Derudover er der sat vilkår om, at planen jævnligt (min. 1 gang årligt) gennemgås og justeres, hvis der er sket ændringer.

En beredskabsplan er ikke et decideret lovkrav, men det foreslås i Skov- og Naturstyrelsens vejledning til husdyrloven, men Guldborgsund Kommune har vurderet, at det kan være en god ide at kræve udarbejdelse af en beredskabsplan i forbindelse med miljøgodkendelsen. I den forbindelse skal det pointeres, at der ikke forventes et stort værk, men blot en kort oversigt, som viser, at landmanden har gennemtænkt de mest sandsynlige former for uheld og hvordan der bør reageres i de forskellige scenarier. Udarbejdelsen af beredskabsplanen skal også være med til at gøre det helt klart, at tilsynsmyndigheden ALTID skal orienteres om forureninger og have mulighed for at vurdere, om der skal træffes forholdsregler for at sikre miljøet mod yderligere skader som følge af forureningen.

Et væsentligt punkt i beredskabsplanen er således listen over hvem, der skal alarmeres, hvornår og hvordan. Dette er yderligere uddybet i vilkårene.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at den beredskabsplan der er udarbejdet, indeholder de elementer, der er nævnt ovenfor. Herved vurderes det, at ved korrekt brug og opdatering af beredskabsplanen, vil der i tilfælde af uheld eller lign. på ejendommen være muligt at reducere eventuelle konsekvenser heraf.

3.10 HUSDYRBRUGETS OPHØR

Ophør af produktionen er ikke aktuel. Tværtimod søges der om udvidelse af produktionen. I tilfælde af ophør vil produktionsapparatet mv. blive nedtaget og enten solgt, afsat til genanvendelse på anden vis eller bortskaffet som affald i henhold til kommunens retningslinjer. F.eks. vil gyllebeholdere blive tømt og gødningsrester spredes på markerne. Stalde, gyllekanaler, kornsiloer og halmlade vil blive tømt og rengjort. Desuden vil ejendommens bygninger blive vedligeholdt eller evt. vil driftsbygningerne blive fjernet, således at ejendommen ikke forfalder.

Jf. Skov- og Naturstyrelsens vejledning skal de store landbrug, der skal miljøgodkendes i henhold til husdyrlovens § 12, stk. 2 og som er omfattet af IPPC-reglerne, udfærdige en nedlukningsplan.

I forbindelse med nedlukning af produktionen er der således stillet vilkår om, at der skal fremsendes en nedlukningsplan til kommunen inden dette iværksættes.

Som ved vilkåret om beredskabsplan er der ikke krav om en stor plan, men nærmere en kort orientering til tilsynsmyndigheden. Orienteringen skal indeholde oplysning om:

- hvornår dyreholdet ophører,
- hvad der skal ske med den sidste husdyrgødning,
- gødningsopbevaringsanlæggene efterfølgende skal udlejes eller om brugen helt ophører – det sidste er specielt relevant for beholdere omfattet af 10 års beholderkontrol eller omfattet af krav om fjernelse ved endt brug,
- driften af jorden fortsætter eller om jorden bortforpagtes,
- staldene rengøres og tages ud af brug, eller om de udlejes osv.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de nævnte tiltag i forbindelse med ophør af produktionen er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare, og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

4 HØRINGER

Offentlighedsfase

Naboer og parter i sagen er blevet orienteret om ansøgningen ved annoncering d. 20. januar 2010 med en frist på 3 uger til at indsende bemærkninger.

Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen med undtagelse af et brev fra en person beboende ca. 4 km fra ejendommen, som generelt ønskede at klage over svineproduktionen på Hønselægget 2 og andre ejendomme med husdyrbrug i området. Der var i brevet ikke givet udtryk for, at den pågældende ønskede at være part i sagen og modtage udkast til miljøgodkendelse tilsendt.

Det er på baggrund heraf af kommunen vurderet, at den pågældende ikke skulle have udkast til afgørelse tilsendt.

Bemærkningerne i brevet gav ikke anledning til gennemførelse af justeringer af projektet.

Høringer

Udkastet til miljøgodkendelse været i forhøring hos ansøger, samt ansøgers konsulent d. 27. april i 2 uger.

Efterfølgende er der sendt høringsmateriale til ansøger, dennes konsulent og øvrige parter, dateret d. 20. maj 2010. Dvs. ejere af jord, der indgår i ansøgningerne og de nærmeste naboer, som evt. kan blive berørt af, at dyreholdet udvides. Omfanget af høringsparter i området omkring ejendommen er udvalgt på baggrund af en beregnet konsekvensafstand på 880 meter.

Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 6 uger frem til og med den 2. juli 2010.

Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen i forbindelse med høringsperioden ud over en generel forespørgsel omkring regler for udbringning af husdyrgødning. Bemærkningerne gav således ikke anledning til justeringer af projektet.

5 SAMLET VURDERING OG KONKLUSION

I henhold til de beregninger, der gennemføres i det elektroniske ansøgningssystem, kan produktionsudvidelsen/ændringen gennemføres uden at overskride de beskyttelsesniveauer, der er udstukket i lovgivningen. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet heller ikke give anledning til væsentligt ændrede forhold for naboerne, hverken hvad angår transport, støj, fluer eller det samlede visuelle indtryk af husdyrbruget. Ved overholdelse af de vilkår miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at plante- og dyreliv i område samt i de § 3 områder, der ligger op til udbringningsarealerne, ikke vil blive påvirket i negativ retning.

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet. Ved overholdelse af vilkår i godkendelsen, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Samtidig kan husdyrbruget drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Guldborgsund Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller yngle- og levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Endelig er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der jf. oplysningerne i ansøgningsmaterialet er tænkt BAT ind i bedriftens indretning og drift i det omfang, at Bat ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Foruden denne miljøgodkendelse skal der være søgt og meddelt byggetilladelse inden byggeriet af ny bygning, vaskeplads og opbevaringsanlæg må påbegyndes. Det er således ansøgers ansvar at indhente relevante dispensationer og tilladelser efter anden lovgivning.

6 BILAG

- Bilag 1: Anlægsoversigt
- Bilag 2 (A-D): Udbringningsarealer
- Bilag 3: Transportruter
- Bilag 4: "Vurdering af følsom natur i forhold til udvidelse af husdyrproduktionen, Hønselægget 2, 4891 Toreby, jfr. § 12 i Husdyrgodkendelsesloven"
- Bilag 5: Beredskabsplan
- Bilag 6: Beregning og vurdering af BAT-niveau for ammoniak.